

11129-1
4

дОНЬС 25 ур.

ПРОФІМ

ХУДОЖЕСТВОА ЛІТЕРАТУРА

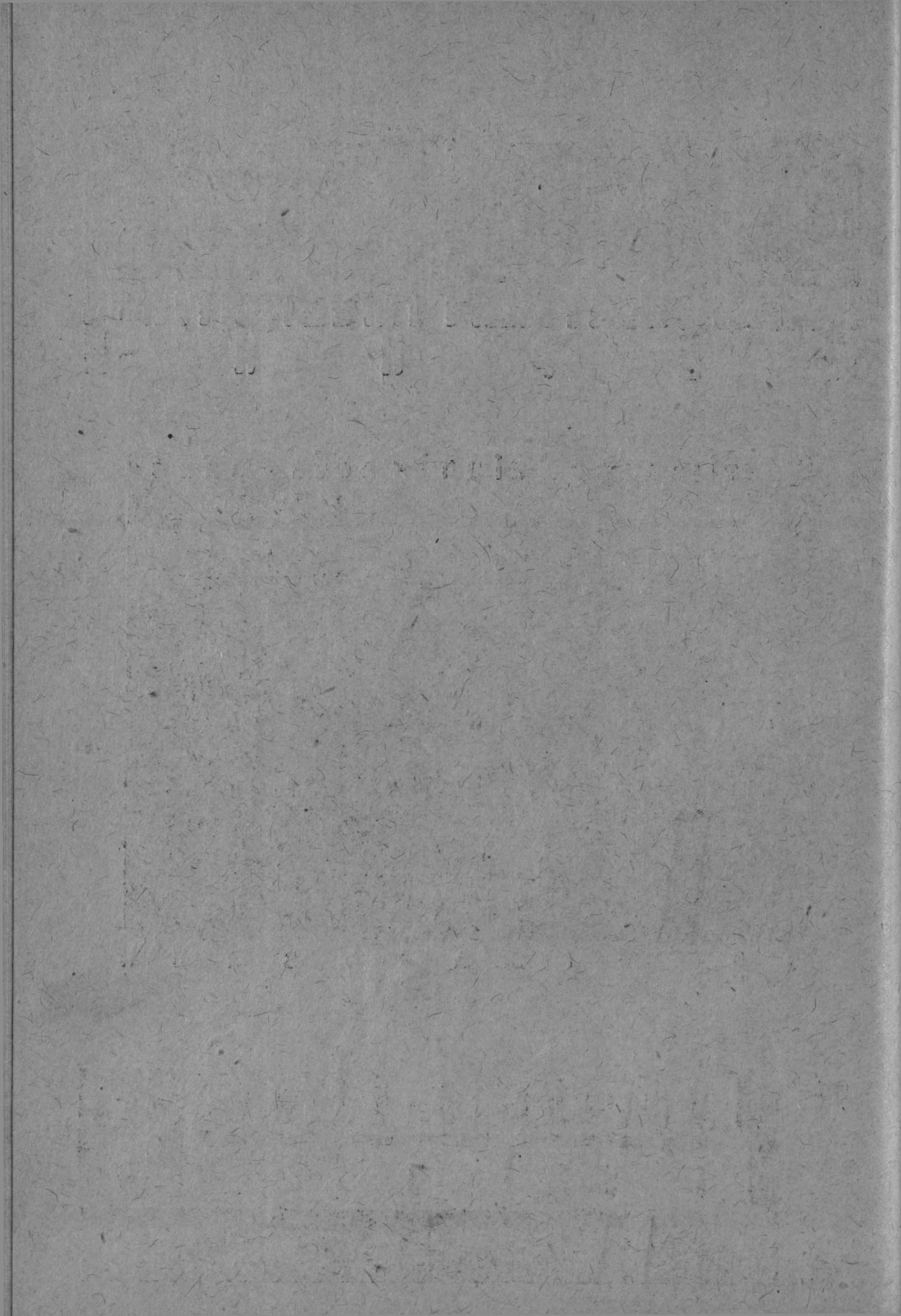
Ж У Р Н Я -Л

Сыктывкарса кірпіч вѡчан завод

Ф О Т О І С А Д О В Л Ё Н

Н О к т а б р 15 - ѳ д л у н **19**
1 9 3 0 в ѳ

НЭЖ Коми
1-1

ОРДЫМ

ХУДОЖЕСТВОА ЛИТЕРАТУРА
Ж У Р Н А Л

ЛЕЗӨ ВКП(б) ОБКОМЛОН КУЛЬПРОП
ДА КАПП

ПЕТӨ БЫД ТӨЛЫГЫН ӨТЧЫД

РЕДАКЦИЈАЛОН АДРЕС:
СЫКТЫВКАР, ВАДОРВЫВ У.,
КОМІ ЊИГА ЛЕЗАНІН

„Ордым“ сузодан дон:

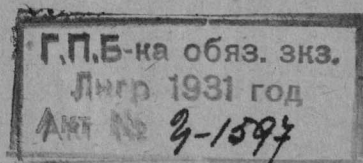
Гражданагы: во кезлө—3 ш. 60 ур, 6 тө-
лыг кезлө—1ш. 80ур; төлыг кезлө—30 ур.

Учрежденьеяслы да организацијагаслы:
во кезлө—7 ш. 20 ур, 6 төлыг кезлө—
3 ш. 60 ур, төлыг кезлө 60 ур.

19 №

ОКТАБР 15-өд ЛУН 1930-өд ВО.

19 №

ЈУРИДАЛЫГ:

КАПП III-өд конференцијалон шудмјас	3	Глла Вас—Вөрын	13
Пролетариат комі художествоа ли- тература гиже кадрјас лөбө- дөм жылыг	6	Сандрік Јогор—дөчөрын . . .	14
Іван Тітов—Менам кыв КАПП којмөд конференција вылын .	7	А пушкін—Вөрын — өтиторја драма	15
ЈУС—Кызі чужіс Гріша Ван . .	9	Пролетаријат комі гижејас ассотси- атсијалон газет „Ордым“ . .	16
		Л. Гумілов—Расправа (віет) . .	29

■ ■ ■

Сыктывкарын воөгис Индустриальнӧй текіньхум

Герпас вылын: уліас велӧдчыяс, выліас школа

Реконструкција кадын комі литература воґын сулалан моґјас

1. Советскөј сојуз пыріс сотсіалізм те-
чан кадö, боетеіс паетыда став овмөс
влымөдөмө—реконструіруйтөмө. Робочөј
класс да ужалыс крестана, коммуіст
партіја вескөдлөмөн, асланым кіөн, клас-
сөвөј врагкөд тышкасөмөн, течөны сотсіа-
лістическөј олом. СССР кутіс пөрны ме-
таллическөјө, тракторнөјө да автомобил-
нөјө.

Партіјалөн неважөн помаеыс XVI сјезд
ошкіс ВКП(б) ЦК-лыс вічсө, шуіс: СССР
вескыд туј вылын, воґлалө сотсіалізмлаң,
партіјалыс генеральнөј сотсіалізм стрөітан
віч нүөдны воґө; овмөс кыпөдан вітвоґа
план оломө пөртны нөл воон, ічөт сро-
көн вөтөдны да панјыны капіталіст го-
сударствојасөс техника да економика бок-
саң; СССР-ын дорвыв коллективізіруйтөм
наңа районјасын помавны 1932 воын, өт-
щөц дорвыв коллективізатіјасө нүөдігөн
бырөдны кулакјасөс, кыңи классөс. Гене-
ральнөј вічас партіјалөн XVI сјезд содтіс:
машина вөчан промышленност паеткөдігөн
щөц чорыджыка боетеныны паеткөдны і
логкөј промышленност (локтан воын ко-
лө крупнөј индустріалізатіја содтыны
62% вылө, логкөјсө—32%); кыңи өнја
кадса боевөј моґ—8,9 да 10 арөса чела-
дөс быт велөдан уґ школајас політехні-
ческөјө пөртөм да пемыдлун бырөдөм.

Сотсіалізм стрөітөм оз мун шылыда,
сіјө мунө классөвөј (кулакјаскөд, вреді-
телјаскөд) тыш өдзөдөмөн, сотсіалізм
стрөітөмлы заґраңічаса капіталістјас быд-
ногыс мешајтөны (кредітыс јөртөны, ры-
нокјас тупкөны да с. в.) Вескыдвывса
оппортуністјас—кулакјаслөн агентјас пар-
тіја пышкын, асланыс вічөн да сорнөдөн
кулакјасөс дорјејас, СССР-өс капіта-
лізмлаң кыскыјас. Вескыдвывса оп-
портунізм—партіјаын медыжыд
опасност, кодкөд колө нүөдны дүґдыв-
төґ тыш да петкөдны ерд вылө. Сің-жө
оз поґ лічөдны тыш „шуґавывса“ оп-
портуністјаскөд, асланыс уґдөн вескыд-
вывса оппортуністјаслы отсасысјаскөд.
Тыш нүөдны кыкнан фронт вылас.

2. ВКП(б) ЦК аслас јанвар 16-өд лун-
са постановленнөдөн Војвыв крај воґын

індіс моґ: Вожыв крајлы овмѳ кыпѳдан вѳтвоеа план помаѳгѳн сѳтны 65 мѳлѳн кубометр вѳр, 3 мѳлѳн пуд выј да 3 мѳлѳн пуд черѳ. Тајѳ лыдпасјасыс—Вожыв крајын сотсіалѳзм течан туј, індустріалнѳй выл вожыв течан туј. Тасан-жѳ Комѳ област возын сувтѳны моґјас: 1930-31 воын (октабрѳж) лѳзны да кылѳдны заводјасѳж 6.165 еурс кубометр вѳр, ѳтутвны колхозјасѳ 50% ужалыс крестана овмѳс, лѳсѳдчыны стрѳйтны: целѳлулоза-гумаґа вѳчан комбѳнат, кык вѳршѳлѳтан завод, помавны Пѳнґугеан Сыктывкарѳ кѳрттуј с. в. Комѳ робѳчѳјјас, батракјас, колхозныкјас, гѳла да шѳркѳдѳема олыс крестана партѳјалыс генералнѳй вѳсѳ олѳмѳ пѳртѳны кулакјаскѳд чорыда тышкаѳмѳн, сотсіалѳстѳческѳј орѳјыѳмѳн да ударнѳја ужалѳмѳн.

3. Вожыв крајѳ пырѳм бѳрын Комѳ област оз вошты натсіонал-культураѳс, мыґыс повѳдѳлсны натсіонал-шовѳністјас. Комѳ областын паскалѳ натсіонал формаа пролетарскѳј пыщѳса культура. Сѳмын натсіонала культура паскѳдан туј вылын емѳс уна торкалысјас. Уналаын оз-на паскѳдны комѳдчѳм, отсѳѳм пыдѳдѳ пѳдмѳдѳны, нудѳдны велѳкодѳржавнѳј шѳвѳнізм. Натсіонал полѳтѳкаын велѳкодѳржавнѳј шѳвѳнізм лѳѳ медыґыд опасностѳн.

Оз поґ лапѳдѳны і Комѳ натсіонал-шовѳністјаскѳд тыш. Најѳ зѳлѳны торјѳдны Комѳ ужалысјасѳс пролетарскѳј руководствоыс, пырѳны сѳмын ас натсіонала кыш пыщкас, оз ачыны пролетарѳатлыс інтернатсіонала моґѳс. Комѳ натсіонал-шовѳністјас нудѳдсны областын кулакјасѳс ачытѳм, најѳјаскѳд мѳрѳтчан полѳтѳка.

4. Комѳ лѳтература заводѳтѳс паскавны Октабрѳа револутсіја бѳрын. Гражданскѳј војна да овмѳс восстанѳвѳтан кадын Комѳ гѳґысјас сѳтсны бур хуѳожествоа гѳжѳдјас, кодјас корѳсны, чуксалѳсны ужалыс војтырѳс классѳвѳј врагкѳд тышкасны. Секѳ быдмѳс, кыґѳ гѳґѳс, Ёобѳдѳнса Вѳттор, кодлы заслугаѳн колѳ пуктыны пролетарѳат ноґа комѳ хуѳожествоа гѳжѳд да комѳ театр паскѳдѳм. Сѳјѳ-жѳ каднас кушѳм сурѳ гѳґысјас ез сувтны пролетарскѳј тујвѳчѳ, нудѳдсны натсіонал-буржујјаслыс (тѳргѳвѳчјаслыс да кулакјаслыс) мѳвѳјјас, пѳрѳсны натсіонал-шовѳністјасѳ.

Пролѳтарѳат ноґа комѳ лѳтература ез бергѳдчы реконструктсіја кадлан-да, олѳмеыс колѳтѳс. Та јылыс ВКП(б) ОК секретарѳатлыс індѳмсѳ (вѳжѳд „Ордым“ 13-14 №) лыдѳдыны колѳ вескыдѳн:

1. „Гражданскѳј војна да овмѳс чѳнтан кадын бур гѳжѳдјас сѳтѳмкѳд шѳш, комѳ хуѳожествоа лѳтература ез куґ петкѳдлыны сотсіалѳзм ноґа наступѳјтан кадѳс, ез матыѳтчы реконструктѳвнѳј кадѳ сотсіалѳзм течѳм бердѳ. Тајѳ петкѳдлѳ комѳ хуѳожествоа лѳтератураын зев ыґыд крѳґыслыс лѳѳм.

2. Колан каднас комѳ хуѳожествоа лѳтератураын абу вѳлѳ петкѳдлѳма сѳктын классјас кост тышкаѳмѳсѳ, вѳлѳ зѳлѳм воыны комѳ натсіја дѳнѳ, кыґ дѳрвыс ужалыс натсіја дѳнѳ („комѳ јѳз“, „комѳ ужалысјас“). Тајѳ „бесклассѳвѳј“ установкаыс, кыґ мелкобуржуазнѳј лоантор, јѳна-на тѳдчѳ весѳг ѳнѳ (комѳ кулакѳс воштѳм), а бѳрја гѳжѳдјасын кулакыс петкѳдлысѳ („Рытја“ — „Вечерняя“ Ёобѳдѳнса Вѳтторлѳн) кыґ мѳрѳтѳѳм да лѳѳѳм мѳрт. Сѳрт, тајѳ лѳѳнѳн оппѳртунѳзм ноґа установкаѳн.

Тајѳ, пролетарѳатлы паныда кусын-јасыскѳд вермасѳмыс мунѳ зев-на омѳла. 1929-30 воын тѳвнас торја гѳґысјаслѳн сотсіалѳзм течан ѳнѳја моґјас бердѳ матыѳтчыны бѳстчылѳмыс (вѳрлѳѳѳм, кылѳдчѳм, колхозјас течѳм да сѳктын классѳвѳј тыш јылыс гѳжѳм) вѳвлѳ сѳмын кокныѳѳк да посны сужѳтјас вылын. Пѳрысґыс гѳґыс кадрјас возѳ мунѳм пыдѳдѳ мунѳны бѳрѳ. Маркѳѳзм ноґа лѳтература тѳдмѳлѳм куґа уґ ѳз нудѳдны.

3. Торјѳн-нѳн сулѳлѳ моґ нудѳдны уґ быдмыс том гѳґысјас кадркѳд. КАПП правлѳнѳѳса Фрактсіја бѳрја вонас ез та вылѳ вѳжѳдлы, весѳг кымынкѳ лѳтѳкруґѳс вѳлѳ да на вылын некушѳм вескѳдлѳм ез нудѳдлы, ез вѳжѳдлы сѳлѳкорјас пѳвѳмыс гѳґыс кадрјасѳс быдтѳм вылѳ. Такѳд шѳш зев омѳла пуктѳма крѳтѳка, мукѳд дырјѳыс сѳјѳ крѳтѳкаыс мунѳ куґтѳма, выл гѳґысјас кадрѳс быдтѳм да велѳдѳм бѳксѳн.

5. Ёнѳж комѳ хуѳожествоа лѳтература дѳнјѳлѳмын ез вѳв пыщѳс вылас маркѳѳстскѳј ноґа пыдысѳнґык арталѳм, јѳнґыкасѳ ортсыладѳр мѳчлун вылас вѳлѳ вѳжѳдѳмыс. Сы понда мелко-буржуазнѳј сама, натсіоналѳзм пѳрѳм гѳжѳдјас (бѳс-там кѳт Іѳла-Васѳлыс „Мунѳны“) лыдѳдыны вѳлѳ іѳѳѳлогѳја бѳксѳн бур прѳѳчѳвѳ

Пролетаріат комі художествоа література
гіжыг кадрјас лөгөдөм іылыг

1. КАПП-лөн, сіз-жѳ став комі гіжые-
яс пѳвсын, нѳітѳ-на абѳ робочѳј, колхоз-
нѳкјас емѳс ѳткмын. КАПП-ын унжык
пленыс крестана пѳвсыс. Сотсіалѳзм ре-
конструктѳја кад корѳ комі гіжыеяс пѳв-
сѳ выдѳвінѳтны пролетарѳат нѳга выѳ гі-
жыеясѳс робочѳјјас, колхознѳкјас, ба-
тракјас да гѳл крестана пѳвсыс. КАПП-
лѳн коѳмѳд конферентсіја шуѳ, мѳј та-
щѳм выѳ гіжыеясѳс бѳдытѳгѳ комі лѳ-
тература оз вермы прамѳја нѳѳдны кос
сотсіалѳзм стрѳйтѳм вѳсна, оз вермы чо-
рыда нѳѳдны вескѳд лѳнѳнскѳј пролета-
ріат ідеологіја став гіжѳѳдјасын.

2. Көмі областын зев чорыда күтіс мун-
ны промышленностлөн паскалём, јонмёны,
паскалёны выль колхозјас. КАПП-лөн мас-
са пёвсын уж медвоз колё нуёдны за-
водјасын, колхозјасын да вёрлежаніјасын.
Сёмын сетёе КАПП вермас боетны зев
јон речерв. Көмі літературасё колё кы-
пёдны заводын, колхозын, дельанкаын,
стенё ёшёдан газетёан, бур художествоа
көмі гіжёдјассё лыдёёмеан да гіжан
медвоzza тујјас рабёелкорлы індёмеан.
Зев ыжыд выманнё тајё уж нуёдігөн
колё пуктыны вескыдвын настројённојас-
кёд тышкасём выль да ужалыё јёзлыё
вынсё сотсіалізм ёдзёдём выль.

3. КАПП-лөн којмод конференцеја индö коланаон быд вылынжык школаын (ШКМ, техникум, фабзауч, производство гырыежык курсјас вылын), Мёскуаса да Ленинградса землачествојас бердын котыртны литератүра кружокјас, щöктыны КАПП секретариатлы да Обл. велöдан жүкöдлы пырые-пыр сетны программајас комі да роч литератүраон тöдмасөм жылые. Литератүра кружокјаслые ужсö јитны култура үжјасөн робочöј, колхозныкјас да вөрлеңејас пöвсын. Рекомендүјтны школајас бердын да литератүра чүкөрјаслы леңны кiөн гiжан журналјас. Журналјасын леңны художествова гiжöдјас öнiја олöмые, мытчöдлыны классјас костын тышкасөмсö, социализм течöмысlye öдчөмсö да с. в.

4. КАПП-лөн коёмд конференція щок-то став КАПП-са шленос таво моддодлыны колхозясэ, заводясэ выло, вөрлезанінясэ, отсавны заводичом выл гіжыяскд тыртны промфинлапясэ. Отсавны еіктяслы, заводяслы улысса печат пыр да гіжыясэсэ тајо гөгөр котыртм пыр отсавны тыртны программасэ, бырөдны прорыв-ясэсэ, котыртны ударничество да с. в.

5. „ОРДЫМ“ журналдос колд сүвтөднэ выль гижыёясодс робочојјас, колхозныкјас батракјас да гол крестанаые кыскөм, быдтөм вылоь, журналын колд лезны слабынык і буржык гижөдјас да лезны најö жылы индөдјас, кызі идеологіја боксап, сізі-жө і форма боксап. Конферентсіја щөктө Гобдинса Виттордс тајö ужнас јурнуөдны. Журнал „Ордымын“ паскөдны прамөјжыка критика јукөд, печатајтны литература велөдан кружокјасы программајас, индөдјас да с. в.

Том гиҗыејаслы гиҗодјас куҗаыс indö-
jas setöm moye da najö velödčan uҗön
vesködлөм moye KAPИ секретариат бер-
дө лөөдны литконсультатсија. Литконсул-
татсија уҗө кыскыны став буржык коми
гиҗыејасөс да литература бердын уҗа-
лыејасөс.

6. Гіжыяс выль кадрыяс лёёдны не сёмын літэратура кружоксаң. Выль кадрыясё колё лёёдны сіз-жё і газет редакціјаын да'Комі ніга лезанінын. Конференціја прівітствуютё комі літэратура торја курсјас Комі ніга лезанін бердын чукёртём. Буржык гіжыясё колё кыскыны Комі ніга лезанін аппаратё.

7. Конференцiя лyдdо коланаон лек-
тан воон мoдoдны лyтература ВУЗ-ясo
еща вылo кык мортoс.

8. Корны Коми нига лезанинӧс лезны
Коми і роч художествоа лӱтература марк
еізма хрестоматіјас, лӱтература лӧебӧдм
йылыы учебникјас, роч классікјаслыы да
пролетаріат нога роч гіжыејаслыы буржык
гіжӧдјасӧ, кодјас вылыы ескӧ коми выл
гіжыејас вермісны бостны образетјас.

Менам кыв коймод КАПП конферентсја вылын

Конферентсја—юрт!
 Ме отік вiнт,
 Тöрыт-на сувтi
 КАПП-ö шленö,
 Но от вунöд—
 Ме коммунист,
 Оз вермы шамырtnы
 дышлун менö.
 Тавöсна теча
 Жеңыдiк кыв
 Мед кеса доркод лечыд
 Сöлөмсаң горöдла.
 Мi чуксагам
 Кое шöрын,
 Көн ловја
 Коммунистлөн вын,
 Көн оз вермы кувны
 Кывбур течыелөн
 Тöчитöм кыв.

* * *

Войвыв му,
 Войвыв крај,
 Код тенид төдö
 Мувыв озырлун?
 Тенад нiмвылö
 Вiтвоын
 Угö вел ыжыд пай!
 Вöровмөс течны—
 Ставынмлы тувтчавны зумыда—
 Талунја мог.
 Зурöдö jemжыла щöтјасөн
 Кодi бöрын,—
 Кодi шатласö,
 Кодлы шог.
 Коймод во былö
 Тувтчим.
 Чужöны заводјас—
 Индустрiализатсја!
 Чржöмным
 Ставынмлөн гөрд.
 Ыргөн морöсөн
 Пiскöдам тyj.
 Быд топканö
 Лываөн
 Талöмөн сyj.

Колхоз мујас вылын
 Розјалö су.
 Шпыңјалö
 Олöмлөн талунја лун.
 Чужö
 Ва вомөн вужны
 Кöрт пос.
 Партија
 Робочöј класслөн
 Оз вермы
 Некөн колыны кост!
 Шпалјасые шпалјасö—
 Туј куза
 Бескыда
 Тувтчалам мi!
 Бескыда,
 вескыда
 Мусö-i мортсö
 Радејтам,
 Радејтам,
 Вылмöдам,
 быдтам,—
 вежлалам ассыным лы.
 Партијалөн,
 Республикалөн
 Чужтöм пi,
 Көн ез ужав,
 Көн бы ез вöв—
 Лунјыны пуктö
 Ассыс кi.
 Косшöрын
 Полöмјас бырöма
 Сöлөмным збој!
 Партија—буксiр!
 Вапаныд кыскö миллионы.
 Кыз-жö мi гижыјас
 Асланым төчитöм кывјасөн
 Отсалiм?
 Кызi зүлкөдчö пöе?
 Чужi селкор.
 Быдмöны куржокјас
 А гижыелөн
 дыша-на вөрö чуң
 Вөрөдны гижыес—
 Кiјасые зорјасным усöма
 Сiнтö көт кун!?
 Ем мiјан

— „ЖОН ТЫШ“
 Мытчыё „гүдөк“
 Ем мијан поснѣдик вѣст!
 Но лыддыны
 Сёлөмгө ылыштны,
 Ылыштны бур пөт.
 Талунја лун
 (Пасјөј моз вун)
 Абу-на чужтөма,
 дај көјдысы

Көзтөм-на.

Тыш костын;
 Колхозын,

Пур вылын

Кар шөрын—

Сувјим вел уна вуж,
 Но ошпыны ынёмөн.
 Абу ештөма промфинплан,
 дај бура-кө

Плансө тölгө журвылын

Лебөдө сан!

Med мукөдлөн

Вочакыв зептыс кујлө,

Ем-на мијан

Вына сыв

Шамралө,—

Морөс бердас кутлө.

Конферентсија!

Терыба!

Зилжыка

Гіжыёс, поетөс

Көшөрө оуі.

Журјасын

Med ез рувјыв РУЈ!

Видчыё розјалан му

Гөгрөс кывјасөн

Лованы кыз лун.

Ен колтчы,—

Олөмсө су!

Кірпічјас костө

Цементмоз вод—

Ташөм талунја мог!

Ставнымөн кыламө м:

Лок горшөн горзөмсө,

Кылам гадјаслые шы,

Зверјаслые кокшысө—

Колө чорыд

Робочөј кі!

Нуөд-жө,

Бескөдлы

Партіја.

Бескөдлы—класс!

Med

Быд

Кыв дорын

Вөлі тенад

Гөрд пас!

КАПП—абу сад.

Тани пуё олөмлөн кыв.

Муыв піскөдчан кад

Колө

Большевиклөн сыв.

Муыв мортјас

Мијан оз вун;

Кад јөз костө петны—

Олөмө сун!

Жорт,

Конфе-

рентсија!

КАПП-лы колө сетны приказ—

Палөдны жур,

Ыстыны јөз костө

Med гіжыјас,

Поетјас,

Селькорјас

Гора кывјасөн

Большевик өдөн

Тувтчалісны вожд—

Тажө лоө медча бур!

Нуөд-жө партіја!

Бескөдлы,

Аслад лонтысан өдөн,

Кутам мi тышкасны

Те улын

Medбөрја вірөз.

Мi—өтi жыр,

Kod кыөдө щөц сөтсіализм,

Но жур вылын

Med војдөр

ПАРТІЈА,

КЛАСС

А та бөрын

Мукөд пас!

МОСКВА

НЫЗІ ЧУЖІС ГРІША

ВАН

I

Коркө вөвлі жежыд сарлөн
Ыжыд вын да чорыд кі.
Сіјө шапа пырыс шүліс:
„Быдтор керны вермам мі!“

Азым көјін моз ез кужлы
Бурсө вөчыи жежыд сар.
Сылыс жокалөмсө төдліс
Уна өікт да уна кар.

Сіјө щөктөм куза кісеіс
Лыдтөм ужалыелөн вір.
Штык да пула жежыд сарлөн
Некор та вылө ез быр.

Озыр мортлы, чіна мортлы
Секса олөм вөлі—рај.
Налы важысан-нын вөлі
Жежыд сарыс муса ај.

Сөмын тільеы-мыреыс војтыр
Гажа лунјассө ез төд,
Сөкыд ужөн муртса верміс
Корсны аслыс кынөмпөт...

Тащөм кадө Шордор өіктын
Јакө Грішлөн чужіс пі.
Көт-і ковтөм кага вөлі,
Сіјөс күту моз он ві.

„Аттө дівө,—кајтіс Гріша:—
Бара содіс өті вом!
Баба, баба, мыј те лоін?
Кор-нө воас талы пом?“

Но-да, нінөм тенө відны.
Аслам мыжөј ем-жө тан.
Пыд, мајбыр, абу јөзлөн—
Мелань мунө чужөмбан!

Кықкө, гапшкө, верда, быдга,
Јен-кө отсалыштас мем.
Өні өзімлы-нын колө
Вурны паскөм, вурны көм.

Віжөд, баба, ешајт пілөн
Аслас батыслөнкод ныр...
Муна поп ордө да щөкта
Пыртны кагасө қікпыр!“

Вічко дорө довгіс Гріша.
Віна јүө, вөлөм, поп.
Плешыс гөрдөдөма, паскыд,
Бытө јагын пөрыс гөб.

Адзіс Грішаөс да тошнас
Пырк-пырк керіс: „Теныд мыј?
Гапшкө, гөсөчеч вылө вајын
Менам матушкалы выј?“

Тажө јуалөмеыс лудзіс
Јакө Грішлөн балабөж:
„Муса батушко, ен лөгае,
Выјсө баба ез-на чөж.

Коркө чөжыштас да вajas,
Муса батушко, ен пов.
Талун сіјө меным содіс
Семја пыщкө өті лов.

Нолөд пі-нын чужіс менам.
Көт те амін сесеа сыв.
Сыыс өпріч, ен-кө вунөд,
Ем-на кујім қола ныв.

Сојыс уна, наңөј еща...
Но-да, еорні тајө мөд.
дыр-ө вічкоад те, батуш,
Пыртны кагасө он пет?“

Румка віна батуш јуіс.
Сесеа мөдөс—гулк да голк.
Кыза солаліс да вомас
Сујіс қоңнас чіпан колк.

*) „Важөн і өні“ нима кывбура повестлөн тор.

Закуситом бõрын шуис:
„Часлы, регыд пета ме.
Вы-кõ абуга, пыртчан ужгыс
Мыжон мынтан ескõ те?“

Гріша копрасігтыр мытчіс
Поплы езыс четвёртак:
„Таыс кыңзі, слөж-кө еурас,
Вота матушкалы щак!“

Попаддалон гӧлӧс лыбис:
Но-і мудар-жӧ те, зон!
Четвертак вылад мыі нӧбан?
Шаклӧн сыыг ічӧт дон.

Тенѣд батуш воґад, Гріша,
Оз ков топѡдчыны сіз.
Аскі міжанлы лок ыщкы
Мѡдлапѡлын ѡті віз!

Төдіс Гріша, поплөн візды
Абу ічот пуктантор.
Сені мыреыны-кө пондан,
Аслыд ышқан сесса кор.

Попадалы сijö vičis
Політтырја вочакыв:
„Öni, матушкаöj, менö
Бытö гартыштöма тыв.

Гортса ужон зікӧз тырі.
Быд лун мыреа сы-ні-саф.
Весіг пукесивны ог ештив.
Кыкнан кіӧі—ставыс гаф.

Локны ыщкыны ог көсҗе.
Коркө верма вайны пес.
Высө, матуш, ог-жө вунөд,
Пондас лыстыны-кө мөс!“

Восні парієс попаддалён
Лоі скормёмысла кыз.
Батуш шуіс: „Тенад, Гріша,
Абу еолём—чорыд із!

Җик-һин лок ылы те меным
Визсо ыцкыны он лок.
Ачыл Һеважон-на визн,
Ружтин-горзин: ок да ок!

Секі теңыд Крістос-јенсан
Кевмі ме ҳоңвизалун
Шаңжык мортлөн тајо бурыс
Күвтөз, дерт, ескө ез вун.

Мы-нө керан, он-кө отсас,
дыш-кө теныд, оз-і ков.
Питө пырттөг огө кољө—
Абу мыжа сълөн лов.

Ѓімсь сылы „Juda“ пуктам.
Juda лоас тенад пі.
Со тај менам метрік-шнурыс*).
Сетчѳ пасјам сїјѳс мї!“

Поплөн ныр улас-нын нига.
Кіас перө, сөмын гиж.
Герам петіс попаддалөн.
Садтөг повзис Яко Грш.

„Ој-ој, батушко, ен ласкы
Менам пілы Јуда ҥім!
Тајо ҥімыс вывті містѳм
Мед кѳт лоас Серапім!“

Якө Грішлөн сөләм төпкө.
 Мүдәр батүшколы теш:
 „Ме-кө Јудаөн-һин шүи,
 Сераһім вилө от вей!“

Гөгөрвоис секі Гріша:
Некыз „Јудае“ он мын,
Поплы турун он-кө пукты,
Он-кө песышт сені вын.

Ödjö-ödjö sījō шүйс:
„Кытчöз поводъаыс кос,
Муса бағушко, ме теныд
Візтö ышка, со-крістос!

Пасјы піос Серапімён.
Тайо німыс абу лок.
Ем тай матушкалөн карын
Ташом німа ічот вок“.

Матуш јумыртыштіс вомсö:
„Зев тај, Грішукöј, те јог!
Менсым вокöс тенад пікöд
Оз-на öтлаавны поç.

Міян папа, карса дакон,
Гора вывіс „многа лет“.
Тенад батыд, лок сёд мужік,
Сёмын равзіс „маѣ да сѣт“.

*) „Метрік-шнур“—Важ поўяслён шнурў-
гём нїга, кытчэ гыквлїсны чужыясцё, кулыясцё
да веньчэйтчыясцё.

Менам вокыд аркірежлы
Быд лун пучодлывлө шај.
Kodi тіјан воґын сіјө,
Но-ко мөвишнитлы те вај!

Сылөн нıмıд—Серапıмıд—
Бытө сөстөм жежыд лым.
Серапıмөн оз ло пыд
Тырмас сылы Иван нıм!“

Попад-далөн шапа пырые
Воґө чурґөдчыштис зоб.
„Серапıмıд, ґерт, оз лөсав“,—
Леґис вомґорулас поп.

Гріша јонжыка-на рамміс:
„Шан-но, матушкаөј, шан!
Оз-кө вічымы Серапıмıд,
Лоас піөј Гріша Ваґ.“

Муса баґушко ен төждые
Менам көсјөмы оз вун.
Аскі віґсө тенсıд ышқа,
Оґ-нıн мукөдлаө мун!“

Четґис віна сажые баґуш—
Рушкы паекыд, плешкыс ґөрд:
„Ыжыд аґөґ теныд, Гріша,
Ен-кө мıјанөс те јөрт!“

Кушөм бурыс татые артмас
Лучкi віетала ме со:
Менам зорөд турун содас,
Тенад Јуда пі оз ло!

Иван нıмıд вел-жө мıча,
Абу көјін, абу ош.
Те-кө уґалыштан меным,
Тенад тілсөмıд оз вош.

Мөда-мөдлы, кывзы, Гріша,
Јенıмıд щөктө вөчны бур.
ґікпыр вічкөө ме пета,
Көт-і вісө менам јур!“

Поснı восковјасөн мөдіс
Каґа пыртґанıнө поп.
Пыріс вічкөө да уеіс
Небыд рушкы вылас—шнөп!

Кыґкө бауасіе, сувтіс.
Матын вөлі пөрые ґак.
Бауш піґас сылы зурґіс:
„Мыј те уґан, ґор лөшак!“

Образ воґын вічкө стөрөж
Өзтіс еіґім вөснı еіс.
ґакөн вомсıс јортчөм петіс:
„Кыкыс тырмас, ґавөл пыґ!“

Стөрөж вежаґ вылө скөрміс:
„Көктө чышкы, рака еін!
Быд лун һајтчөдөны ґөґсө.
Тіјаныс со он і мын!“

Вежаґ ассыс вежапісө
Лөкыс чабыртіс: „Ен бөрд!“
Вежај тыртіс көґыд ваөн
Кујім кока ыргөн пөрт.

Воґө віґөдлан-да, ставыс
Зарнı сурја, зарнı тас.
Өлтар забор вылын, шөрас,
Паекыд плөша „ыжыд спас“,

Спаскөд ортчөн, кыкнан бокас,
Уна мукөд пөлөс јен—
Kodi тоша, kodi тоштөм,
Kodлөн петыштө-на ґөн.

Кулөм бөрын налөн лолыс
Некор бытөткө ез кув.

Өтi мученiча-нывлыс
Батуш нүлiс кынбм ув

Сесса рiзiагiс коркб.
„Но-ко заводiта ме!“
Бушi-вашi факбн кылб:
„Вежаi, iуктышт менб те!“

Поплбн воегiс терыб лыдббм
Барабан-моз: тор-тор-тор!
Факбс бокас вежаi тувкiс:
“Парта ваја рытладор!“

Ыргбн пбрт воiын ез тырмы
Поплы борббдчыны дыр.
Пыртчан торлбн лолыс iуrбiс
Бытбб гбптб уебм шыр.

Баб сунтбб пажкоб вблi,
Васыс петiс сбстбм чiк.
Кббчыл баб пырлiс кага,
Ез таi, маiбыр, тенi шык.

Выiбн мавтiс сijбс батуш:
Те-пб анделяслбн jорт!

Таi codic Шордор сiктын
Иван нiма збла морт.

дыркоб нiмкобасiс Грiша,
Со-пб артмбдчи ме кыз!
Сесса кык лун зiла ыиикiс
Мбдлапблын поплыс вiз.

Кбjмбд лунсб куртiс, чбвтiс,
Ез-i пукав ббтi суш.
Зера кад ылбб-нiн колi
Аслас турун пуктан уж.

Грiша мбвпалбмбн вблi
Вел-на батушкыб бур:
Мiстбм тешкоб Jyda нiмнас
Ез-на jанбд сылыс jур.

Кбб-i ебкыл вблi сылы,
Кбб-i вiеiс ылбн мыш,
Поплыс ылббдчбм ез казав
Пемыд jура Jakб Грiш.

J

y

G

■ ■ ■

В Ö Р Ы Н

Сулалö вөр.

Шувгö.

Скөр.

Увгöны

Төв-і гожөм

Говоса

Пожөмјас,

Козјас

Щапöс—

Көсјöны

Важ моз-на

Ыжыдавын

Комі

Ужалыс

Лөз вылын...

Грым муні

Гым

Пу жылöз

Качліс

Лым.

Сырк муні

Му...

Вөрлеңыс

Пөрөдіс

Пу!

Кыз кер.

Таркөдчө,

Саркөдчө,

Грымөдчө...

Kodi?..

Kodi локтө?

Багатыр трактор

Вөр шөрті

Шывкөддө.

Вөсөма јар шөрө

Mip, тyj.

Уј, жö, кер тыра трактор,

Уј!

Мі вермім.

Тырмас, вөрөј!

Міјан вылын

Наргитчін дыр.

Онi мiјан јөрө

Ныр!

Чөв ов, лант!

Шыр—

Kod ло!

I vog...

Вөр піын

Клонгö чер.

дас еурс морт кiын

Назгö піла.

Комі парма паста

Кувгö-ветлө

Ужалыс јөзлөн сiла.

Бус-щын!

Квајт мiлљон да жын

Кубометр

Таво вылө

Леңма мед!

I лоö леңма!

Выл олөм течөмлы

Квајт мiлљон да жын

Кіріпч

Пуктам мi сiң!

„Онö пö течөј...

Јур вылад пөрө“...

Тi шуад пыскылтад

Вескыдвыв кыскысјас.

Ен сөрөј!

Бостчiм-і течам,

Абу вөт,

Вемөс.

Ужалыс вөјтыр

Ас вын ебөснас

Петкөдлө шемөс:

Кымын грандиоза*) завод

СССР паста

Кыпөдіс таво

Ужалыс кi!

I тi,

Вөрпыщса

Ужалыс котыр,

Ен чотөј!

Чорыда нуөдөј

Витвоса планыдлыс

Көјмөд вөтө!

Сулалө вөр.

Шувгö.

Скөр.

Клонгö, назгö

Мiлљон чер да піла.

Зуљкјөн пуө ужлөн сiла.

Тракторлөн увгөм,

*) зев ыжыд

ІЛЛА ВАГ.

д ö з ö р ы н

С а н д р і к Ю г о р

ӨҒИТОРЛА ДРАМА

Ворсыҗас:

Гіланҗеј Пöтаповіч (Гілан)—лесҗык.

Наста — сылön ныв.

Крутöј — партизан.

Гурјев — капитан — белогварҗејеч.

Робертс — англичанин.

Пузанков — белогварҗејеч.

Белогварҗејечјас — — 2 морт.

Ворсөб 1919-20-öд војасө, кор војвылө волісны белöјјас. Җолынҗи вөркерка лесҗыклөн, өбд вөр шөрмн. Шурҗамн 2 җола öшнө, вескыдларор бокас бөҗс, пызан, скамјаяс, пумы вөчөм крөват, етеннн бшалө кык стволә ншчал.

Занавес лептгөн стсена вылын Робертс, капитан Гурјев, Гілан і Наста. Робертс пукалө пелдөсын, вомас зев ыҗыд каллан, вөдөд аслас вәлетіа кок вылө. Зев ыҗыд јон морт, пәскыд пнҗјаса. Капитан Гурјев кыз морт, куҗ, бшалан уска, пукалө пызан сәјын, бшөдчөма тырдҗа јылас да локыс вөдөд Гілан вылө. Гілан пөрыс морт. лесҗык. 63 арөса, җор, шөдчөдөм јуреіа, җолынҗик тошкз — пәскыд пелпомјаса морт. Наста — ныв 20 арөса, пукалө пидыс етсена бердын.

МЕВӨҖҖА ПЕТКӨДЧӨМ

(Гілан, Наста, Гурјев і Робертс)

Гурјев (Гіланлы). Те сөҗкө он төд, көні сөјө Крутөјмс?

Гілан. Кытыс-нө мјанлы төдны, ваше благородіјө? Ачыд-өд адҗан кушөм інын олам, мүкөд дырјі ловја лов он адҗыв җон төлыгөҗ.

Гурјев. Көч мыј-а, сөјө көнкө тані. Гө-гөрвоан, тані. Сөјө ылө мунны ез вермы. (Суса вөдөд). Те, гашкө, төдан да он көсјы вөставны?

Гілан. Мыј-нө мем соссыныс, төда-кө вөлі. Меным вескод Крутөјныд тіјан.

Гурјев. Төда ме тіјанөс, таҗі ті ставныд сыланныд. Сөмын мөд ногөн вөчлывланнныд-а!

Гілан. Нач прөста шуан, ваше благородіјө, ме вот сөзімөд дасөс-нын тырта да һекөдөс-на ег пөрјавлыв.

Гурјев. Но смотрі... (Робертс). Вы слышите, сер, он говорит, что һичего һе знает.

Робертс. Напрасно вы доверајт. Он должен знаљ.

Гурјев. должен. должен. Ја вот тоже полагају, что должен, однако...

Робертс. Однако, вѣ должны ісполнѣл, то, что вам прѣказал.

Гурјев. (Робертс, бөкө нүдөдөмөн). Сер Робертс, вы англичанин?

Робертс. Вѣ может в этом һе сомне-вајса.

Гурјев. У вас ест в Англіі земла?

Робертс. Англичане імејут земљу во веек странак.

Гурјев. Нет, ја вас спрашивају, імејете ли вы собственнују земљу? Вы помещік?

Робертс. О, јес. Ја імеју 25 акр поме-стја около Нју-Кестл.

Гурјев. Ја імеју һе 25 акр, а 2000 де-сѣтін около Пензы, но у меня нет жејо, у меня жејо отһалѣ.

Робертс. Вѣ должен жејо возврацајт, а мѣ англичане, вам будут помогајт.

Гурјев. Ја в этом һе сомневајусе, но і вы һе сомневајтес: ја сдѣлају вео, что возможно, потому что ја офітсер і помещік. Етот һегодај буд-ет нај-ден...

Пролетариат нога комі гіжыежаслы став ужсö бергöдны партіялые генеральнöй тувізсö оломö пöртöм вылö

МИАН МОГJАС

Тайö, Ордым! №-ын ми печатајтам КАПП III-öä конференціалыне резолюціјас.

Мий модыжыдторјасмы тайö резолюціјасас?

КАПП-лön III-öä конференціја бол-шевиз нотөн доңалис художествоа комі літературабс, індис вескыд тујјас возö-вылö пöртны комі література. Вылө војвын стрöйтан јон брүжкю.

«Став ужсö гіжыежаслы бергöдны парејалыне генеральнöй візсö оломö шор-ма тмрöмдөан, вöркылöдөн програм-ма тмрöмдөан, вылө фабрик - заводјас стрöйтöмдөан, колхозјас теңöмдөан» (Ві-чöд резолюціјас).

Та сөргөт öн. колö мунны КАПП-лön уж, пролетариат став комі гіжыежаслön творчествоныс колö лоны бергöдöма та вылö.

Ондө-на-кө ми лмдöмлім натöнал пышкöс, веог буржуазіјаса мөңјаса гіжöдјас бур гіжöдјасбн, вогö сгä вöч-ны оз шогмы. Пролетариат гіжисöн ре-конструціја кадö веркас лоны сöмн-сгä, коді аскас јоо брүжкюдн тышка-сöд сотсіалізм бöснө, теңö сотсіалізмсö. Сöмн тайö подув влөс позö готөрво-ны КАПП III-öä конференціалыне шу-мөвөсö, готөрвоны готөрвоном, комі

література воңын сұалыс möгјассö.

III-öä конференціја шүіс реконструк-ціја кад крöмјас сөргө перестроитим КАПП-лые став ужсö, вöчны сгäс мас-совöдн. Огö-кө ми күтö лөбөдны вылө гіжыежас комі робöчөјас, батракјас, колхозчыкјас да вöрөчөјас костыс—комі літературабс огö вермö пöртны зöмөвөлö сотсіалізм стрöйтмз брүдөбө.

КАПП-лön III-öä конференціја ве-кыда шүіс: öнi комі література пере-живајтö зөв ыжыд крөс дај вогö вер-мас лоны сотсіалізм стрöйтмзјас бөхнн, огö-кө ми бырöбө літературалыне олом-оныс бөрö көдöмсö. Творчөскöй ужын КАПП-лön тайö мөмжөд möг.

Пролетариат нога художествоа комі література колö лоны классöвöй тыш нубөсө јон вынон, сылм колö кужын художествөннöя петкөдлнны сылмө бнд-сама пöдөс формасö, сылм колö лоны сотсіалізм стрöйтмө аял-јöзöс лөбөд-сөн. Вылө Војвын стрöйтмө воңын мунны отрадöн, коді ескөн робöчöй класскөд öтывыле вермөс участвöүтны сотсіалізм стрöйтöмн.

Тайö möгјассö гіжыежаслы оз позö ву-дöднн, көсöднн-кө најö лоны пролета-риат гіжыежасбн.

Октябр 3-5-öд лунјасö мунис пролетариат комі гіжыежаслön облагөтүвса 3-öд конференціја. Конференціја вылын өблны сөрчјас: 1) Комі художествоа літературалон реконструкціја кадö möгјас; 2) Гіжыө кәдрјас лөбөдöм.

Пролетариат комі гіжыежас көймöд конференціјалы

ÖTUVJA ШЫÖЧÖМ.

Народнöй өвмöсын реконструкціја нүбөдгөн зөв ыжыд möг сүвтö художествоа література вогö: образа кыјөн, художествоа гіжöдөн ұжымсө војтырос кыјöдны өдöмөсө күтөчөны сотсіалізм стрöйтан ужö, кытöднн өвмөс кыпöдөн вөтөсө план нөз вöбн оломö пöртны. Фөрт, мөднм тәнöм ыжыд ужсö вöчны, гіжыежаслы колö кыкнан көкөн сулавны пролетариат ідеологіја вылын. Пролетариат гіжыежаслön ассотсіатсіја—літературнöй фронт вылын мөвөдөан мүнне отрад, коді чорыда тышкасö пареја генеральнöй тувізгө вöснө.

Мөднм вөнны пареја генеральнöй тувізгө вылын ідеологічөскöй фронт вы-лын быдөсөмө лөбөс катласөмөжас, пролетариат гіжыежас ассотсіатсіја готөр колö котыргчыны пролетариат платформа вылын сұалыс мөратура фронт вылын ұжымсө бнд мөртны.

Ми, том пікмөјас да комі література көбөдөн ұж вылын ұжымсөжас, шöң көсјам лоны пролетариат комі гіжыежас раднн, мөднм öтывылно накөд, пареја вескөдöм ұлы да пареја генеральнöй тувізгө вöснө образа кыпöдн тышкасөдөн, стрöйтнны сотсіалізм, пöртны оломö вөтөсө план нөз вöбн.

Сы вöснө корам бөстнн мјанөс КАПП-са пікөңјасö.

В. М. Паш.
Ізјур Іван.
Кырымјас: Пед. Гөң,
Костромін А.

КАПП-ын.

Ізјур Іван пікө вөт "Öстәпдөн тул" көлхозјас јлмнө да вөт "Віг кү-бөкөт" нөрлөдөмнн ұдарынычөснө јм-

Робочо́й класс, о́тмышо ужалыш кре-
отанак, коммунист партия тудю́лом-
индолом ерне́ стрёйбё вы́ оло́м-
согси́ани́зм. Ставу пастала мјанос кы-
шалым буржу́јас, кыж пашкым мјанос
капталы́жас, ко́дјас быднёй мјанос
копталым, ко́сёны торкы мјанос
стрёйган ук, ко́дјас СССР-ын ко́рёны
суды́онм ваз ды́роа права,—о́ласног
чүю́мон тосёны пашкёны вгъвоа план
но́г во́н тырты́мо. Стаму́васын, бур-
жу́јасы́ о́тсёны ку́закјас, вы́ о́дмо́б
пашкё́мкјас. Во́чтн, рево́лүсцё́в, Роо-
е́ја во́и зев го́з. Машина шра́д-кы́мо,
ны́омтор ас во́чым ез во́нм,—ез во́нм
машина во́чан ты́ро заводјас.

О́ни став СССР па́ста, быд пашкёны,
ужалы́ш жо́з стрёйто́ны асылы́ш машина
во́чан ты́ро заводјас. Го́з да, шорко́д-
фе́ма кре́дечаналы́ш мусо́ јіткё, борјас
пашкё́дмо́н, о́тлава́о трактор. Ве́кёо
ужалы́ш кре́дечанало́н мёны.

Но те́хны́ка бо́ккы́ вын мјан јона-на
ічот. Ты́ро заводјас стрёйто́м, ко́хкоз
да совхоз пашкё́дм, ко́ро уна машина.
Мед јешчо́-на о́дбёжык стрёйты́н сотсі-
а́зма о́ло́м сё́шом ко́ган машина́сёо
мјаным ло́-на шё́ц шо́пта і за́граны́-
чане́ вазым, буржу́јасы́мы но́бны. А
буржу́јас прё́ста оз сетны. Буржу́јас-
лы ко́до мы́нтыны дон. А ма́йон мі вер-
ма́о мы́нтыны? Промы́шленост мјан
со́мы-на пу́-о, пашка́к; о́но́ч-на век мі
мы́д-ё́ло́м сё́ско-хо́з-а́вствёны́о́ стрёна́он,
мед озмы́лушы мјан во́р да сё́ско-
хо́з-а́вствёны́о́ тэвар. Во́р мјан помто́м,
лучтё́ бура ужа́ло́н-ко́ да вгё́ло́н сё́-
јос, до́зёртны. Во́р мјаным сё́тё озыр-
лун. Во́р пашкё́дмо́н да кы́ло́дмо́н мі
вермам сү́до́ны уна машина, ко́дјасо́н
о́д-чё́дмо́н по́ндам стрёйты́н сотсіа́н-
ма о́ло́м.

Ко́мі о́бласты́м, план ерне́, таво ко́до
петко́ды да во́чыны кы́ат мјало́н са́јас
ку́бометр во́р. Та́јо план ты́ртём то́гёр
мјаным ко́до пукты́ны став у́жсо, бмы

ужалы́ш-мортёмы́о́нш ко́до́мобы́зүгүн
мед та́јо пла́ныс во́и ты́ртома да ле́-
ма уны́км. Ужалы́ш жо́лыны вы́но́ пук-
ты́ны, ку́ла́кјаско́д ты́шкаё́м вы́ло да
ворле́зан за́даны́о ты́ртём вы́ло. Мјан-
ым, КАПП-са шле́нјас, мјы е́бёсые ко́до
бөсчё́дыны ужалы́ш жо́лыс, асылым мча
художество́а ко́мі пё́кё́дјасо́н петко́ды-
ны ужалы́ш жо́лыс ворле́то́мыме ко́ло́мсо.
Мјаным ужалы́ш жо́лыс ко́до петко́ды-
ны став торка́сны́асёо, став о́мо́лтор-
јасёо, классё́во́ ты́шёо, да сё́јо петко́д-
то́мон ужалы́ш жо́сы сү́до́ныны став о́мо́-
вы́лас, бөсчё́дыны на́йсёо бы́рдыны тор-
ко́ганторјас, мчаа шы́ло́дыны ту́. Пё́кё́д
пыр мјаным ко́до сётны индо́јас, мед
тае о́мо́лы́ш о́бжёо, мед век о́тторја
е́бёсые чукка́лас во́чё, мед век о́тторја
е́бёс кы́ло́дмо́н кы́скас ты́ртыны во́ра-
зан пшан.

Ташо́м торјас мі, КАПП-са шле́нјас,
верма́о во́чыны ужалы́ш жо́ласко́д јіткё-
мо́н, о́ло́м пшас стана́д пы́рмо́н. О́гё
куш ка́біне́тыны пшакё́дмо́н ны́омтор оз
арты́м. Мјаным шо́ц ко́до ветлы́ны во́-
ро, фё́анка́сјасёо, кашы́шкё́дјасёо. Со́бын
кор мі асы́ным шо́ц сё́јо ук пшас по́н-
дам пу́еныны, о́г еорны ку́-а, а асы́ным
ас сё́ныо́н і вы́но́н по́ндам то́дзавым,
во́нё сек мі верма́о веска́а то́дзав-
ны ворле́зан ук, сы́лыны веска́до́, тор-
ка́сны́асёо, да шы́ныны јасы́д ту́вгё
ужалы́ш жо́лыс; ас пё́кё́дјасо́н во́нё секі
мі вермам ужалы́ш жо́лыс шы́ныны сё́до-
мё́чыс, шо́ндабына да бөсчё́дыны на́йсёо
сё́до́м; во́нё секі мі вермам о́мо́лсо
јонло́дыны, разало́м вы́нпјасёо—чу́кёртыны,
е́бөсчө́мсо—вы́нпёдыны, став у́ло о́шёрмо́с
—ка́пыдыны; бөсчө́дыны ужалы́ш жо́лыс
веска́а чоры́да ты́шканыны вгё́чоча пшан
но́г во́н ты́ртыны. Партия да робочо́й
класс та́јо мјаным коре;—пукта́мёо став
вы́н, но сё́там.

І чөт Іван.

тудёо".

Сімава пікё Вяз Наш поема „Гу-
доо“ выло крічка.

Нобінса Віттор вужёо ко́мі
кы́в вы́ло роч шёса М. Грыно́валыно
„Кы́номм бөре́гам“ да ло́бёдало вы́л о́м-
ла́кыны́јас.

О́ні ло́бёдчө́ му́ным Ку́ло́ды́н райо́но
Ко́мі те́атр гру́пао́н.

Меставы́сва зы́геружко́јас!

Пікё́ „О́рдым“ газёто, кы́зі му́но
ті́жан ук.

Но́мі ны́га леза́ныны́н

■ Ко́мі ны́га леза́ныны́н фёа́бр то́лы-
ё́н дёс во ты́ром ку́-а шы́ома ле́чы
художество́а ны́гера́ту́ра а́жыанах. А́жы-
на́х ко́до а́станыны пё́кё́дјас во́рле́ом,
во́ркы́ло́дмо́н јылмыс, ко́дхо́зјас те́чөм јы-
лыс.

■ Ко́мі ны́га леза́ныны́н ле́чө́ торја кы́в-
бур чу́кёр (сборны́к) во́рле́ом да во́ркы-
ло́дмо́н јылмыс. Сборны́к пы́роны печатё
петало́м пё́кё́дјас, сё́з-жө і вы́л пё́кё́дјас
та́јо те́ма вы́ло.

Мёо „О́рдым“ газё́т петас
но́јабр то́лысыны.

Отв. редактор І. Пыё́тін

таргало́м-во́д-а́вствёны́о́ стрёна́он, ме́-
шүо́ны боры́ны Сі́мава о́.

Ко́мі те́атр укё́н да том гі́жыё-
лы индо́-тудёо́ сётан укё́н вы́скё́дымо
індо́ны Нобі́нса Вітто́ро́с. Крё-
ты́ка јукёо пашкё́дн укё́н вескё́дымо
інды́ны Шы́ла́до́ра Мішо́с.

■ КАПП секретаріа́т шүёс Сы́кты́в-
ка́р ё́нпо́графі́јас клуб во́счёны КАПП
у́голок да сү́до́ныны ко́гана лі́гера́ту́ра.

■ Секрета́ріат шүёс ко́рны Обё́спод-
ко́мыс те́хны́ческо́й ук вы́ныс, Васё́ле́й
Јото́р Ко́лего́вос КАПП-о́ у́жаныны.

■ „О́рдым“ жу́рна́ло ло́бёдыны КАПП-
лыс газё́т, кы́ткө́ гі́жыны КАПП-са шле́н-
јасы́ны да мукё́д ко́мі гі́жыё-сасы́ны у́жа-
то́м јылмыс.

■ КАПП ко́ймо́д ко́нферен́сја вы́-
лыны бөсчө́ма КАПП-о́ том гі́жыё-сасы́ны:
Вяз Пашё́с, Ја́ур Іванё́с, Пё́т Гё́нёс да
Костро́мын А́нныо́с.

■ Секрета́ріат за́сёданы́о вы́лыны вё́д-
ла́ома Јё́зваса том гі́жыё Мі́трук Ја́к-
лыс шы́ло́чө́м да шы́ома бо́отны КАПП-о́
шле́но́н, кы́з вы́явгы́чө́м том ко́мсомо́л-
ско́й поё́тёс.

Мы́ вы́лыны у́жалы́ны КАПП-са шле́нјас.

Са́ндры́к Јото́р (Ша́хов Ј.) чу-
кө́ртөма жі́рческо́й сө́нхотворёны́асёо
да асы́сы прора́бота́талө. По́мамо вгё́т
„Шы́а во́р вы́ныны“.

Пё́т Гё́н пі́кёс пјёсса „Кө́йні́јас
сү́рёо́ны“ Пјёссасо́ вы́дла́лыс Нобі́нса
Ві́ттор да шы́ёс ко́ганао́н, бурё́н. Та́јо
лу́чысёо ло́б разё́рты́ма сё́јо пјёссасо́
лі́гера́ту́рно́й кру́жок вы́лыны. Сё́сеа пі-
жис вгё́т „У́дарны́јас“ петас ло́ктан ну-
ме́р „О́рды́м“.

І чөт Іван у́жалө́ Ко́мі му́ны гра-
жданско́й во́йна му́ном јылмыс вгё́т вы-
лыны.

Вяз Па́ш пі́кё „лі́гера́ту́рно́й а́л-
мана́х“ по́сма ко́ххо́з јылмыс да ло́бё-
до́ ма́стерја́д гі́жыны по́сма до́мна Ка́зы́ко-
ва јылмыс.

Робертс. Ві слышжом легко гаворіць.
Надо крікнуць—рускі мужік лубіць,
korda яму крікнуць.

Гур'ев, да вео равнo нічeгo нe вы-
дeт.

Робертс. А ві поробовайт. (Бара заводіць
вёдны кок выло).

Гур'ев. Ну, что же — попробоват нe
трудно. (Сілань). Но, вістав, пёрыe
чорт, тōдан алі он.

Сілан. Ме-тај вісталі-нын, ог, мeсa, тōд...

Гур'ев. Он тōд. Гашкō тe-і Крутōј от-
рад јывeы-на нeкoр eн кывлыв-дa.

Сілан. Пёрјасны ог кōсјы—кывлі.

Гур'ев. Но кōч сіјō бур, мьі-нō тe кыв-
лін вaј вістав?

Сілан. Нималō, зeв ѓтчајаннōј повтōм
морт-пō сіјō.

Гур'ев. Сіц. А мьі сіјō вōчō—тōдан?

Сілан. Сіјō-пō партізаналō, белōјјасōс,
вōлōм тіјанōс, тышкaлō?

Гур'ев. Міјанōс? А тe-нō aчыд kоді?
Партізанјас дoр?

Сілан. Мьіла на дoр? Міјан дeлa aбy.
Мі aс вьіын oлaм, міјан пaјыe белōј
кōч кpaснōј.

Гур'ев. Тe cмoтpі, пёрыe чорт, парті-
занјаскōд-кō вōдйтчaн, жaгōдa.

Нaсчa. Мьі-нō, вaшe блaгoрoдїјō, сeщō-
мa грōйтчaн? „Жaгōдa, жaгōдa“. А
мьіe жaгōдныe?

Сілан. Тe, мьілō, лaнт, eн шыae.

Нaсчa. А мeд oз-ї повѓдлы. Чaйтōны,
мі-пō-нын-ї вьїм, вoјaкјac...

Гур'ев (скорьe). Лaнт, шyōмa тeныд!

Нaсчa. Мeм лaнтнытō aбy дьp. Сōмын
сіцї повѓдлныны oз кoв. Вісталōмa-
тaј нaлы—Крутōј јылыe кывлыны—
кывлім, a вoт кōні oлō, oгō тōдōј.

Гур'ев (Робертcы). Вы cлышїтe, cер Рo-
бeртc, oнї прoдoлжaют утвeрджaт, чтo
нїчeгo нe знaют.

Рoбeртc. Oднaкo, oн дoлжeн знaл. Нaдo
бїл. Рyскї мужік лубїл, korda јeгo
бїл.

Гур'ев (бокō). Бyрa-тaј тe тōдaн рyс-
кōј мужїктō. (Сілан вьілō yкōдчō, лoкыe
кyтчїeй гoлaac). Нo, тьpмac cecьa тeкōд
yнa copнїтны, (вaчкaлō чyжōмac). Кōн
Крутōјыe, віcтaлaн oн?

Сілан (кїpō). Oг тōд.

Гур'ев. Віcтaв кōні (вaчкылō). Віcтaлaн?

Сілан. Oг, oг тōд.

Нaсчa (вyвчeйō Гур'ев вьілō дa кyтō кїддыe).
Лeз, жaгōдaн. Вїpјyмeјac!

Гур'ев (гoјыштō, Нaсчa yсō). Тe тōд aсeнїд
мecтaтō, тeкōд oз copнїтны.

Нaсчa (кьпōдчō). Кьз тe лыcтaн мортōс
жaгōдны? Мьіe? Кyщōм мьж cїјō
тїјaнлы вōчїe? Лeз бyрōн! Oн-кō,
cїнтō-і кьcкa, јaндьeтōм бyгылтō.
(Укōдчō Гур'ев вьілō).

Гур'ев (лeзō Сїланōс dа нōјтō Нaсчaйōс). Лaнт!
Oфїтceр вьілō лыcтaн вoны? Кькнa-
нытō вoт eтeн бepдō cьвтōдa dа лы-
лa. Мїбō cалдaтјacлы cєтa dа вō-
дїтacны.

Сілан (пїѓчaнaсō). Вaшe блaгoрoдїјō,
прѓeнїт cїјō, нїнōм-нa cїјō, јōј нь-
лыд oз гōгōрвo.

Гур'ев. Лaнт тe, пёрыe paкa, yнa eн
copнїт (Рoбeртcы). Тaк кaк-жe, cер
Рoбeртc, кaк вїдїтe, нїкaкoгo тoлкy.

Рoбeртc. І тeм нe мeнee, мї дoлжeн
јeгo oтыcкaл (cьвтō). Вї пoнїмaйт, кa-
пїтaн Гур'eф—мї дoлжeн. Oн нe мoг
yкoдїл дaлeкo, пoтoмy чтo oн јeтe
paнeн...

Гур'ев. Тaк тo oнo тaк, нo...

Рoбeртc. Чтo јeтe „н-нo“?

Гур'ев. Жївyчї oнї, чepтї. Інoмy, кa-
жeтcя, вce кїшкї paзвoрoчїт—oсo-
бeннo, јeжeлї paзpывнōј пyлeј, тaк
нeт жe yпoлeтeт в лeс, ішцї, eвїшцї
јeгo тaм.

Рoбeртc. Кaпїтaн Гур'eф, y нac јeтe
cтo cолдaт. Вї дoлжeн oбыcкaл кpy-
гoм дecaт кїлoмeтp. Вї дoлжeн лoвїл
eтoт бeгyн...

Гур'ев (дyмaјтōмōн). Тpyднaјa зaдaчa, cер.
Вїдeлї нaшї лeсa? Вoн oнї зa oкнoм.
І тaк oтeудa вo вce cтoрoны—coтнї
вeрcт. Кaк тyт нaјтї чeлoвeкa? А
eтoт бeгyн Кpyтyј знaјeт здeс, нe-
бoє, вce тpoпкї.

Рoбeртc. Нy, і чтo-ж? Јa знaл, eтo
oшeн тpyднo,—нo eтo вoзмoжнo.
Paз мї yпycтїл eтoт щeлoвeк, мї
дoлжeн јeгo лoвїл.

Гур'ев. dа гдe жe јeгo лoвїт, чoрт eгo
paздepї?... Гдe?

Рoбeртc. Вaм нe нaдo вoлнoвaйтc. (нyдōд
Гур'евōс бoкō). Јa вaм cкaзaл cекpeт:
eтoт пapтїзaн їмeл пaкeт. Oн дoc-
тaвлaйт пaкeт штaб Кpacнї apмї. Eтoт
пaкeт нaдo квaтaл.

Гур'ев. Oткyдa вы eтo знaјeтe?

Рoбeртc. Oткyдa јa eтo знaл? Вї пa-
ївнїј щeлoвeк, кaпїтaн Гур'eф! Нaш
штaб їмeйт мнoгo дeнгї, мнoгo пyнт

сверлынг. Кажды пунт сверлынг—
рускі десаг рублеј. Ві поймајт?

Гурјев. Понімају.

Робертс. Ошн много пунт сверлынг. І
јеслы ві ловіѣ етот бегун,—ві полу-
чајт тоже...

Гурјев. Скољко?

Робертс. Сто пунт. Корош.

Гурјев. Ну что же—попробуем јешче
раз (мунѡ ѡѡсѡ да горѡѡ). Вакмістрѡс
ме. дінѡ. (ѡѡс сајсан шы: „Вакмістрѡс
командір корѡ“ (Сіланлы). А те, старік,
смотрі, віеталан-кѡ кодлыкѡ мїжан-
лые татѡ волѡм—відчые, ѡок лоас.

(Восѡѡ ѡѡс, пырѡ Пузанков).

Пузанков. Слушају, ваше высокоро-
дїѡ...

Гурјев. Бѡвјасыд шѡјтчісны?

Пузанков. Шѡјтчісны, ваше високо-
родїѡ.

Гурјев. Зев бур. Сїѡкѡ вот мыј—те
боет ветымын салдатѡс да мун лун-
выѡ, каменкаѡѡ. Корѡ быд пу кѡс-
тые, быд куѡт пыѡе.

Пузанков. Слушају, ваше высокоро-
дїѡ.

Гурјев. А ме мѡѡ ветымыннас муна
асывлан. Гѡгѡрвоін?

Пузанков. Так точно, ваше високо-
родїѡ.

Гурјев. Но, с богом. (Пузанков петѡ).

Мѡѡ ПЕТКѡѡЧѡМ.

(Најѡ жѡ да Пузанков).

Пузанков. Чѡст імеју јавїтса, ваше вы-
сокородїѡ.

Гурјев. Вот мыј, Пузанков, ковмас кѡѡ
мыј, а корѡны сїјѡс, пышїѡетѡ...

Гурјев (Робертсѡ). Но что ж, дорогој
сер, поїѡмте?

Робертс. Ујес. (Кыскѡ віна доз, јуѡ, сѡсса
сѡтѡ Гурјевѡ). Пејт.

Гурјев. Веѡма благодарѡн. (Јуѡ, чукраѡїѡ
тыр). Крепкаја штѡка.

Робертс. Прѡнч-кѡнѡк. Іѡ-ѡмт. (Мунѡ
ѡѡслаѡ, бѡреѡныс Гурјев).

Гурјев (Өзөс дорсат грөчтө Силанлы). А те ен вунөд, мы ме теныд шуі.

Сілан. Ен сумлевайтчы. Мівөрын олые-
јас, міјанлы некодөз делө абу.

Гурјев. Смотри (Петөны). (Стеена сайын гор.
зөм: „Садіе“ да вөв кокшы. Сілан да Наєта
пукалөны чөв. Сілан пызан дорын, Наєта му-
нө өшін дорө да візөдө муныејас вьлө. Кост).

КОЈМӨД ПЕТКӨДЧӨМ.

(Сілан да Наєта).

Наєта. Мүніны, эверјас.

Сілан. Нөжкөжык, ньлө. Кыласны да
бара...

Наєта. Оз-нын кывны. да мыј көт кы-
ласны, өд кушөмбө, морт бөреанд
көјін бөреа мөз вөтлыөны.

Сілан. Мед вөтлыөны, медтыкө міјанөс
оз вөрөдны-а.

Наєта. Оз тај! Төкөтө-нын ез жагөдны-а.
Ок, батө, теныд өмөј абу жал сјјө?

Сілан. Міјанлы сыөз дела абу. Медым
аеным ловјөн којим сөмын. (Скөр пырјі)
Некушөм јолөм ез кут лоны—белөј-
јас-да, краснөјјас-да. Кушөмкө тыш
да војна, зыртө мүснысө...

Наєта. Краснөјјасыс-нө, шуөны, мужік-
јас дор олоны.

Сілан. Огө чөрт, ме ногөн белөј көт
краснөј—зік өткод. Візөд, ставсө
рөзөрітісны, јөз шығалөны, а налы
војна колө.

Наєта. Төдмавын, батө, колө—коді сені
мыжаыс.

Сілан. Нінөм сен унасө-і төдмавын.
Міјанлы сетчөз ічөт мог. Те, Наєта,
том-на он төд, нінөм-на енадзв.
А ме вывті быдеама оломыс-нын
мунліс.

Наєта. Краснөјјасыд-нө вьл ногөн көс-
јоны сјјөс вөчны.

Сілан. Кодөс.

Наєта. Олөмсө.

Сілан. Најө ескөн мыј оз көсјыны-да,
вөчасны лі оз лі, код төдас. Сөмын
мед міјанлы нінөм оз вөчны-а. Вай
мытчы меным чер да шапка. Ветла
да пес керышта. Јона-тај көздөдны
кутіс.

Наєта. А ме-нө мыј, өтнам колтча?

Сілан. Мыј-нө? Алі полан?

Наєта. Ог ескө-да... Сөмын...

Сілан. Но мыј-нө?

Наєта. Шуштөм кызкө. Мед ескө оз-жө
бергөдчыны.

Сілан. Оз бергөдчыны, најө өнөз ылы-
нос-нын. Но да, ме-өд зев регьд.
Воа да сојыштам, лөсөд. Кылан?

Наєта. Но, мун-нө.

Сілан (кутчыө шөкаас). Аттө, кушөма куч-
кіс проклатөјыд, өні-на дојмө.

(Сілан петө, Наєта колө өтнас. Недыр мысөі
візөдө шыно).

НОЈОД ПЕТКӨДЧӨМ.

(Наєта өтнас)

Наєта. Збыл-тај көздөдөма. Кызі бара
ташөмнас коңөр ранітчөм мортыс
кысө-а. Кынмас зікөз... Эверјас.
Көреөны віны. Ок, ескө, менам-кө
вөла вөлі, ме ескө (кылө таркөдчы).

Ој, мыј-нө тајө? Кодкө оз-ө таркөдчы?
Оз, төлыс, тыдалө. (кывзысө). Кажіт-
чис-кө меным-а? (кылө бара таркөдчы).
Бара? Код сені? (чөв). Коді сен?
Шыас-но? (кывзысө). Бығтө-кө ымзө
кодкө? Мыј-нө тајө? (бара таркөтө)
Кытчөз он шыас ог лөз.

Шы (өзөс сөжөан). Лөзөј... Кынма.

Наєта. Гашкө те нароснө, сізі нарган,
пөрјасап?

Шы Лөзө-ој...

Наєта (повзыштөмөн). Аттө, мыј-нө вөчны?
(смела) Нө мед інө, відчылы, воста,
пыр. (мунө, стөныс бөстө пішчал лөсөдө
лад вьлө да вөстө өзөс. Өзөсті шатталөмөн
пырө Крутөј).

ВИТӨД ПЕТКӨДЧӨМ.

(Наєта да Крутөј).

Крутөј. Ағтө-пәсөбө... Шонтысны...

Наєта (лөсөдөма пішчалсө паныд). Коді-нө
те лоан? (Крутөј шыастөг мунө пач дорө)
Но, но, ен вөрчы—лыја-өд.

Крутөј. Он повөд... Менө сіз-нын лыј-
лөмабө. (Пукө пач дорө) Те нө мыј
Сілантеј Потаповічыслөн ныв лоан
лі, мыј лі?

Наєта. Мыј көт і сіз.

Крутөј. Зев-тај збој вөлөмыд.

Наєта. А те-нө коді?

Крутөј. Теныд-нө мыјла, да те ен пов,

Наста. Мыј?

Крутöј. Он мега, выдајт, белöјјасыдлы он вузав менö?

Наста. Абу-нö јанңим сиз шуныд?

Крутöј. Пöдлиннö, не ладнö лоі јуалöмöј. Тöда он выдајт, ас јöз öмöј јорта-јортöс выдајтлöны? Кыкнанным-öд гöл јöз пöвсые. А вистав, важöн-тані вöліны?

Наста. Муртса-на мунісны?

Крутöј. Унаöн најö?

Наста. Унаöн. Морт со, налöн мед-ыңидјасыс кыкөн: öткыс бытöө ми-жан морт, куң тушаа, куң усјаса, ро-чөн еорнитö-і, мöдыс зев міетöм, ві-қöдны весіг зывек.

Крутöј. Кушöм-нö?

Наста. Ачыс куң, кі-кокыс локыс лег-јалö, калланöн курутчö, дај еорнитö кықкö лок ногөн.

Крутöј. Лок ногөн шуан?

Наста. Тыдалö, абу роч морт, немеч-лі, анғычанһ-лі, мыј-лі. Пінјасыс қік вöвлöнкöд, пакыдöс.

Крутöј (дүмајтöмөн). Сіз. Најö-і емöс, ме бöреа вöтлыеöны (скöрые) ен-на терма-еöј, оз еур тіјанлы. мыј кореанныд. Кöт віјöј менö, а оз шед. (Настады) кытчö-нö мунісны, те ея адңыз?

Наста. Тенö корены.

Крутöј. Ме ог сіјö јуав: кодарланö ме-са сетчісны?

Наста. Каменкалаң мунісны-і, талаңö асыввыв-і, гöгöр көсјöны кыштовтны, быд пу коласые-пö кореам.

Крутöј. Сізкö-і муннытö öнi меным не-кытчö. А муннысö, Настаеңка, непре-мениö колö.

Наста. Кытчö-нö те мунны көсјан?

Крутöј. Колö, Наста.

Наста. Он-öд вермы муннытö, кынман кытчö-кö. Вірыд век петö-і.

Крутöј. А мыј-нö мем вöчны? Қік öткөд-кувнытö, муна кöт ог.

Наста (недыр мығи). Колтчы татчö. Шон-тыс буржыка, секи-і кыдлы кокңид-жык лоас.

Крутöј. Ағөб теныд, Наста. Ог вермы татчö колтчыны.

Наста. Мыла-нö?

Крутöј. Воасны-кö, меным дај тіјанлы лок лоас.

Наста. Зебам. дај сіјöс щöщ зебам, мыј те ордыр выјым.

Крутöј. Мыј-нö ме ордын?

Наста. Пакет-тај, кушöмкö, краснöјјасы-нуан. Лок еорніа мортыс öнтај сы-јылыс куң ускаыслы виставліс. дај уна сöм көсјыеіс тенö кутöмые сетны.

Крутöј. Со вöлөм мыј.

Наста (недыр мығи). Кығи-нö те налы, белöјјасыслы шедін.

Крутöј. Көдкö, тыдалö, індöма—выдај-тöма менö. Бытöө-тај відчыеöмаөс да вöң-һін кыјöдöмаөс-а. Муртса-і мыні ме сетые.

Наста. Кықкö-тај јешö удајтчöма.

Крутöј. Вобöјаскөдöс најö, öмöла ві-қисны. Мыјөн воім выл керöсö, ме конвојнöјыслы сöтышті пельбокас дај пышјі, Најö бöреан залпөн лыјісны. Со-тај сесса ранітчі.

Наста. Јона көнкö кыд вісö?

Крутöј. Вісö, дерт. Сöмын ог сы понда шөгөы. Мөдтор вöсна тöждыса.

Наста. Мыј-нö?

Крутöј. Пакетсö колö нуны, Наста, па-кетсö? А краснöјјас дінöң лоö верст неламыһ... Мед, муна ме, муна. (көсјö мунны).

Наста. Кытчöнö мунаң? Кузнытö-кö-а?

Крутöј. Мыјнö вöчан? Колö Наста. Вај китö, кыпöд менö. (Наста отсалö четчыны, Крутöј кымынысөкө вöскөтö да үсö).

Наста. Но вот, адңан? Кытчö-нö мунаң.

Крутöј. Ој, сөкыд меным, Наста, сөкыд. (Пукеö да сөкыда долалö). Көјінјас, көјін-јас, то куест сајас еінјасныс југјалö-ны. Ералöны, адңисны менö. Јөрші-тісны: ој, пінјасныс Сојны көсјöны... өмерт воö меным.

Наста. Кушöм көјінјас-нö керкан? Мыј-нö те лоін? (көшöн вајö ва). На јуышт.

Крутöј (горша јуö). Ағөб теныд, ағөб. Наста кывзы менеым. Көсјыс вöчны...

Наста. Вöча, вöча.

Крутöј (косалö шапка увтысöс да перјö пакет). На теныд, сета віңны пакетсö. Во-асны-кö белöјјас—сот. Гөгөрвоін?

Наста. Гөгөрвоі.

Крутöј. Меным - кө ез удајтчы нуны краснöјјасылы, мед сотчас, мед. Кы-лан, сот бара, ен-жö сет налы... Ок, еінјасöј гудыртчöны... Міјан сенбе. Каменка дорын сулалöны. Пакет... (үсö бок вылас).

Наста. Мыјнö текöд? Мыј? (зебö піщöгас пакет). Сөкыд теныд, шөгөдö? (öзөсöд пыро (зілан пес моздöра).

Выл Сыктивкар—Комилес

КВАЛТӖД ПЕТКОДЧӖМ

(Наста КрутӖй да Гілан).

Гілан (повчӖмӖн). Наста, коднӖ тајӖ?

Наста. Куҗа ен сорнӗт, вай ӖдӖжык ва мытчы. Пызыны колӖ.

Гілан (сетӖ кӧшӖн ва). На, да мыј-нӖ он вӗстав, кодӗ тајӖ?

Наста (пызӖ крутӖйс, сӗӖ востӖ җӗнсӖ). Но, мыј, кокнӗдҗык лоӗ? Ме-нӗн повчы-лӗ, ештӗс-нӗн, буракӖ, мӗса, олӖмыд.

КрутӖй. НӗнӖм... ЈурӖй бергӖдчылыс.

Гілан. МыјнӖ, нылӖ, он вӗстав, куҗӖм морт? Кытыс?

Наста. Ен-на ӖмӖй, батӖ, тӖд, сӗӖ...

Гілан (повчӖмӖн). Зобылыс ӖмӖй сӗӖ?

Наста. ТајӖ-ӗ ем партӗзаныд.

Гілан (повчӖмӖн). Со вӖлӖм мыј...

КрутӖй (небыда). ен пов, Гіланҗеј Потаповӗч...

Гілан. А тенӖ кыҗӗ менӖ тӖдан?

КрутӖй. Кыҗ-нӖ ме ог тӖд? Ме тенӖ җола дырсаҗ-на тӖда. Ме-Ӗд татчӖс, Комаровыс.

Гілан. ТатчӖс? Комаровыс?

КрутӖй. Мыј-нӖ.

Гілан. Мыјла-нӖ те партӗзанытныс мунӖмыд?

КрутӖй. Кыҗӗ-нӖ белӖјҗаслы паныд мун-тӖгыс? НајӖ менӗым вокӖс вӗисны, СеменӖс, гапкӖ кывлӗн?

Гілан. СеменӖс? Вӗисны?

КрутӖй. Колан вӖ сӗӖ лоӗ: мыјкӖ сӗӖ белӖјҗасдылы шӖма, а сӗӖс лыҗ-маӖс, дај овмӖссӖ сӖтӗсны.

Гілан. ЧӖвлы, чӖвлы, мем мыјкӖ мӖдтор вӗставлан. Тенад ӖмӖй овыд абу Остапов? ТенӖ-тај-нӖ КрутӖйӖн шӖдны...

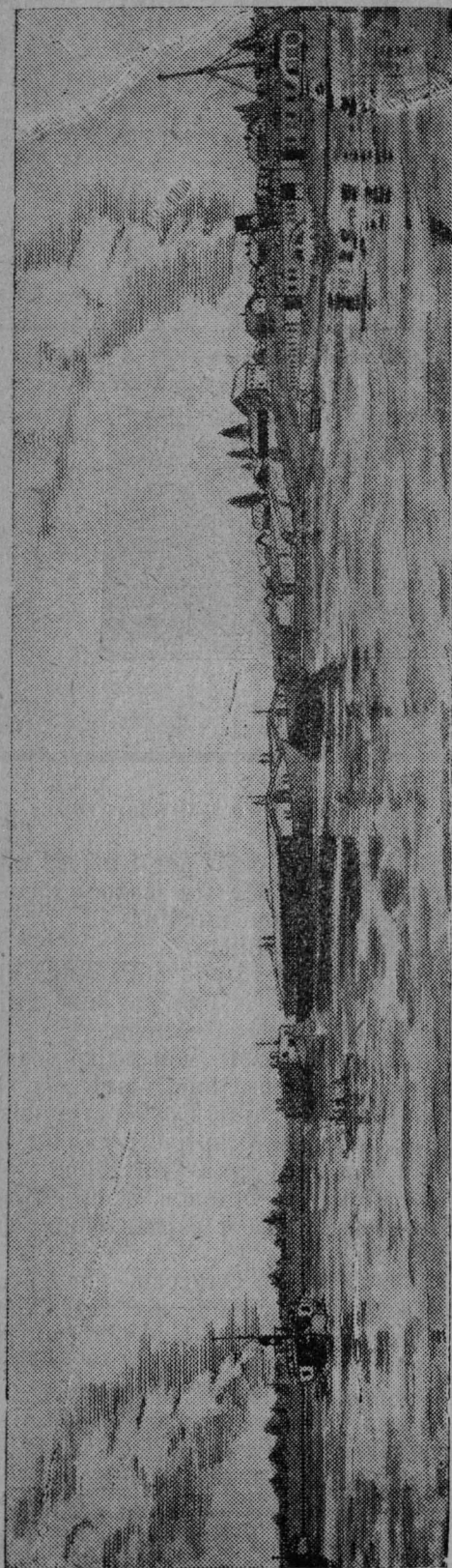
КрутӖй. Сӗӗ менӖ јортҗас нӗмтӗсны, аслам карактер куҗа—КрутӖйӖн.

Гілан. СӗӗкӖ те Остапов лоан? КыҗкӖ тај-нӖ ме тенӖ ог вермы тӖдны? Мыј нӗмыд?

КрутӖй. Менам? ӖлӖксан. Он вермы тӖдны, шуан, сӗӖ абу җӗвӖ: ме-Ӗд четырнадтсатӖй восаҗ-нӗн војуҗта. ГерманскӖй војна ылӖ нулӗсны да сесаҗ ез-на шедлы шојтчыны.

Гілан. Сӗӗ, сӗӗ, со мыј вӖлӖма. Помнӗта, помнӗта вӖлӗ ОстаповлӖн ӖлӖксан да сӗӖ кытчӖкӖ војна ылӖ уелӗс.

КрутӖй. Адҗан-тај со, век-на ловҗа. Ме вӖлӗ пленын. Војна ештӖм бӖрас сӖмын вермӗ мынтӖдчыны.

Гілан. Со кызі, а те жылые мысё оз віставлыны. Те-пö бытё катаргаые пышжөмыд, шышкалан. Те-пö бытё ыжыд тошка, зев јон да містөм, том морт вöдөмкө, те міјанкод-жө, прамөј мортөн кажитчан.

Наста. Ладнө, бат, сы жылые бөрті сорытаныд. А өні колө кытчөкө спасітны.

Гілан. Спасітны? Кыз-нө сіјө сізі?

Наста. Адзан сіјө раңытчөма, колө кыз-кө зебны.

Гілан. Зебны? Ог, ог. (јурнас катлөдлө) Сөщөмөс ме ог вөч, і теныд, нылөј ог щөкты...

Наста. Мыјнө те, батө, ачыл-ө?

Гілан. Ме-тө ачым, а те азыд-ө, ог төд.

Наста. Он мөј-нө адзы мортис кулөмые муртса мынөма-а. Сөсөа абу кушөмкө өтдор морт. асланым.

Гілан. Төда ме, асланым, а сөмын зебны ме ог көсје. Менам аслам лыөб-мөј донажык. Кывлің, мыј ваше блатородіјөыд шуліс? Бергөдчасны - кө оз-өд ло бур міјанлы.

Наста. Кыззыны мем, бат, теныд јан-зім.

Гілан. Јанзім-лі абу, ог дај пом.

Наста. Мыјнө те ногөн вөчны?

Гілан. Мыј вөчны. Мед кытчө гажыс мунө, а мі сіјөс віңны ог вермө. Ѓантор, дерт, сетыштам-а.

Наста. Кыз-нө сіјө мунас, кок јылас сулавнысө оз вермы-да?

Гілан. Міјанлы сетчөз делө абу, мі сіјөс егө раңитө.

Наста. Јок ногөн те сорытан, батө.

Гілан. Јок-лі, бура-лі, сіјөс јенмыс төд-малас, а өні-на первој...

Крутөј. А өні тојышт менө лым вылө, понјөс моз. Ок, Гіланґеј Потаповіч, ег відчые ме тесаң тащөмөс...

Гілан. Ен відчые. Мыј-нө ескө те відчыєін. Војутны-кө боегөін — терпіт. Мырдөн-өд тенө некод оз мөдөд.

Крутөј. Те-нө чайтан, мі нымкод пырыс вірнымөс кістам, төлысөз вөрті келалам, кыммалам да шығјалам?

Гілан. Kodі-нө тіјанөс вөтлө? Kodі?

Крутөј. Те-нө мыј, он төд, алі мыј, мыј понда мі тышкасам. Он төд, мыј вөс-на мі сулалам? Со-өд те ачыл немтө локые мыреін, ужалін, а уна-ө бур-сө адзылін?

Сілан (гажтома). Кытыг-нын ескө бурис
міжанлы-да?

Крутөј. Вот сіјө і ем. Ме-öd став олом
теныд төдлі, кінүдөс вылыс маз ад-
ча. Кыкнаным мі теа-меа өтї вуж-
жыс—кыкнаным гөлөе. Те вот кымын
во вөртө вічїн. А кодлөн сіјө вöрыс?
Кодлөн?

Сілан. Төдан-öd кодлөн, купечлөн—Je-
ріковлөн.

Сілан. Вот, те сылы і тілеїн, лок чеп-
жыв пон маз, сізім шайтөн төлыс, бер-
данкаөн вічїн гүеөн кераломыс. А
кодї вöлі кералö? Мі воккод-жө гөл
јөз. Керка колö, пес колö, а вöрыс
вöлі Јеріков купеч кын. Вот кын-
малїсны да жыгjavлїсны мужїкјас.
А купеч Јеріковыд овліс карын, ас-
лас каменнөј керкаын да сөмсө сурс-
јасөн лыддїс. Сїјө öмөј олом вöлі?
Өтїк красујтчө, а мукöдыд көч кув?

Сілан. Јеріков јывсыд те вескыда віс-
талан. Ме сы ordö пырі аслам нуж-
да вöсна-жө. Овмöсыс өрі, мунны
вöлі некытчө. Сїзім шайтөн төлыс ме
сылы, ідоллы, верој-правдој служїті.
А сіјө кыз рушкыс, локтас вöлі код,
кок јылас оз öшјы да ме вылö-жө
чїрзö, дорзö, пыр вічöдчө вöлі тајö
офїтсерыд маз-жө нырвомö кучеав-
ны. дај ныв вылö вöлі воö, а сылы
сöмын-на даснол арöс вöлі... Те-нö
мыј збылыс көсјан став таңом пö-
радоксö вежны.

Крутөј. Збыл. Öнї оз-нын ло сізі, медем
Јеруковјас ісгалїсны мужїкјас вы-
лын.

Сілан. А ме теныд со мыј шуа: ставсö
ескö те бура вісалан, сöмын егö мі
лöсөдлö сөщом пöрадоксö, не міжан-
лы-і бырöдны сіјөс.

Крутөј. А мі бырöдам.

Сілан. Он-кө вермö? Россїаыд-öd, ок,
ыжыд. Öтїлатї вöчанныд, а мөдлатї
орö.

Крутөј. А те думајтан—мі öтнанымöс,
чајтан—сöмын танї војнаыс, а мөд-
лаын абу? Мі вермам. Мі öд зев уна-
өнбө, белöјјасыдлы ставнымöс не ві-
јавны: öтї үеö, дасөн сүвтöны сы
местаö. Öгö өібöдö мі Јарыковöс бөр
тајö вöрас. Оз ло міжан Россїа ку-
печлөн да барїнлөн.

Сілан. А кодлөн-нö те ногөн лөб?

Крутөј. Ужалыс јөзлөн—робочөјлөн,
крестаналөн.

Сілан. Сїз-кө Россїаыс бытөö, кык пе-
лö торјалас.

Крутөј. Сїзі і вöлі век, öтїкыс вылын—
пöт, а мөдыс улын—щыг. А вот ку-
щом Россїа понда белöјјас тышка-
ёны—те ас сїннад адчылін. Коди
те ordö, кущом нащальство насан-
воліс?

Сілан. Коди? Офїтсер налөн.

Крутөј. А кодї офїтсер вылас нащальнї-
кыс вöлі?

Сілан. Сы вылын кодї?

Крутөј. Но да—англїјскөј офїтсерсö ад-
чылін? Со кодї налөн нащальствоыс.
Буржујјас. Најö налы сөтöны сөм,
öрүдїјö, паскөм. Чајтан прöста? Оз,
Сїлантөј Пöталовїч, прöста оз сөт-
ны. Кор вермасны најö став Россї-
јатö, секї мі лоам мукöд государст-
вөса буржуј кїпöдулын. Секї і пон-
дасны мі воксö мучїтны, мырдөн
ужöдны.

Сілан. Но, сіјө медбöрја олом-нын.

Крутөј. Налы-öd мыј: медтыкö озырлу-
ныс да чїныс медö-а—сөсөа көч кув,
чїк öткод. (Чөв лантö).

Сілан (недыр мытө). Сїз, шуан. А ме ду-
мајтлї... (четчыштлö). Ок, сөбö вöлөмкө
мыј, а ме öнөз-на нїнөм ег гөгöрво-
лы.

Крутөј. Сени-і гөгöрвоныс оз ков уна.
Öнї сөщом кад—бокын сулавны оз
поз: лїбö гөл јөзкөд озырјаслы воча,
лїбö озырјаскөд гөлјаслы воча, сы-
мында і ставыс. Кык туј.

Сілан. Кык туј шуан. Сїзі-і ем. (Насталан).
Ставыс сізі. Сїзкө менам немчöж
тујвежын маз сулавсöма.

Крутөј. Сїзі-нын тыдалö.

Сілан. Јеріков купечлы служїті, аттö,
со трасїча. Вөрчöдїн-жө, зон, менесым
өлöмöс. Вöлісїті пондїс вірөј пұчыны
на вылö. Ме думајтлї, мїса, куш ку-
лакнад їзтö он петкөд—вот і чөв
олї. А вöлөмкө колö дај позö петкөд-
ныс (скөр пырыс бөстö стеныс пішчал).
Квајтымын саяс-нын мем, а туја-на
да јешшö кущöма туја. Лебачтö үе-
көда лебігас. Урлы вескала сїнамас.

Насөча. Ој, мыјнö тајö? (друг вөсөө öчөс, пы-
рöны Гүрјев, Робертс да Пузанков),

7-öd ПЕТКОДЧӨМ

(Сілан, Крутөј, Наэта, Гурјев, Робертс да Пузанков).

Робертс (өзөс дорсаң индө Крутөј ыылө). Олл-рајт. Ја говорит, что етот бегун јест едее...

Гурјев (кыскө револьвер). Стој, ни с места. Нолтө, рејата, бостө сјјөс. (Пузанков да кыммыкө салдат уекөдчөны Крутөј ыылө). (Сіланлы). А те-нө мыј, сволоч, зөбны думајтлін? Часлы, ме теныд.

Крутөј. Ҷик прөста горзан, ваше благородіјө, өн өмөј адзы, менө најө арестујтисны - нин. (Сіланлы). Мыј - нө пішчалнад повзөдлан? Верман-нын пуктыны, өні теныд отсөг-нын воис-да.

Сілан. Ме-өд...

Крутөј (торкө). Нинөм, кутін-кө і рад-лы. Уна өм сетасны. (Гусөбн сіланлы). Ме-өд прөста, мед тенө нинөм оз вөчны (гораа скөры). О, чөрт.

Гурјев. Ак, со мыј вөлөма (шлпкөдө Сі-ланөс пөпонас). Ај-да, те, старік, мо-лодеч. (Сілан бөрынтчө).

Крутөј (сералөмөи). Мыј-нө бөрынтчан? „Рад старатса“ колө горзыны, алі ез ло лөсыд? (Гораа). Јуда те. На, теныд. (Бөлыштө Сіланлы).

Гурјев. Те нөжөжык сені, нөжөжык, лантөд сјјөс, Пузанков. (Пузанков тув-көдө Крутөјөс, сјјө пукөө скамја ыылө). (Ро-бертс). Ну, сер Робертс, могу вас поздравит с удачеј. Одно меңа удив-ляјет, какім маңером вы узналі, что он едее.

Робертс (пестө каллан). Ја уже говорилл— ја војевал во веек странах (куритө) ја видел след.

Гурјев. Вот это хорошо. Ну, а тепер его нужно обыскат, не так ли?

Крутөј. Наградатө сетан налы, ваше благородіјө, ен вунөд. Најө војтыр гөльө. Менө кутны кызі старајтчис-ны.

Гурјев. Те лант, мерзавец. Серавны көсјан?

Крутөј. Мыла серавны? Ме збыл шуа.

Гурјев. Ме вот тең шуа. Еј, Пузанков, шоб сјјөс да буржыка, пакет сы ор-дын ем.

Пузанков. Пырыс - пыр, ваше высоко-благородіје. Но вај, четчы. (Заводитө салдаткөд шобны).

Крутөј. Төкөтө оз-ө поз назөбжык, чөрт-јас, кіөс дајданныд.

Гурјев. Нинөм, терпітыштан, ыжыд - тај те кылан. Шобөј, рејата, шобөј.

Крутөј Шобөј, гапкө шөдө!

Гурјев. Бара-нын сералан? вистав, көні пакетыд? Но живо.

Крутөј. Вөрын, мыр дорын, тола піын, руч важөн-нын бөжнас шылөдіс.

Гурјев. Те сіз көсјан. (Вачкөмө Крутөјөс) Вистав, көні пакет?

Он-нө көсјы. На, нөшта, на. Ме те-нө велөда. Војак петөма, партізан. (Нөјтө).

Сілан. Мыла-нө нөјтан? Мыла?

Крутөј (Сіланлы катласөмөн). А те чөвов, гө-гөрвоин? Первој вузалин, а өні-іжа-лытан?

Гурјев. Он көсјы виставны, көн паке-тыд?

Крутөј. Ог вистав.

Пузанков. (дүгдө шобаныны). Некытыс ез шөд, ваше высокогородіје, тыдалө вө-рас колөма.

Гурјев. Вы слышите сер Робертс, па-кета нет.

Робертс. Ошөң шал.

Гурјев. Что же тепер делат с етојс во-лочју?

Робертс. Ві должен знајт сам.

Гурјев. Значит, без пакета он нам не нужен?

Робертс (јурнас качытө). Да.

Гурјев. Зев бур. Пузанков!

Пузанков. Мыј щөктан, ваше благо-родіје?

Гурјев. Лыжыны!

Наэта. Мыј шуинныд?

Гурјев. А теныд мыј?

Наэта. Збылыс өмөј көсјанныд лыжы-ны? Прөсөитөј, вашеблагородіјө. Кыз-нө сизі? (Уекөдчө пізөсчанжылө).

Гурјев (тожыштө). Ен равзы сен. Зывек!

Наэта. А мортөс віны абу зывек? Ваше благородіје, господін опітсер, прөсө-итөј сјјөс, а ме...

Гурјев. Мыј, мыј?

Наэта. Ог-ог... Нинөм, нинөм. Гапкө сы-лөн-і пакетыс ез вөв да...

Гурјев. Пакет вөлі.

Крутөј. Вөлі да сылі.

Наэта. А ескөн, ваше благородіје... Ео-көн...

Гурјев. Но мыј-нө ескө?

Наста. Ескө пакетискө шедө, прөсөитан-
ныд? А? Прөсөитанныд?

Гурјев. Јеелі најдөтса пакет? Что вы
на етө скажете, сер Робертс?

Робертс. Бабски глупост.

Наста. Абу, абу глупост. Збыл јуала,
прөсөитанныд,, сіз-өд?

лан пішчалон судалө жож шөрын, Наста му-
лө пелөсө).

Гурјев. (Робертсы) Вы не котіте взгля-
нут?

Робертс. Јев. Ідомте.

Гурјев (легө воҗладорас). Прощу вас, сер.
(Кыкнаныс петөны. Наста үскөдчө на бөр-

Гурјев. Гурас-кө, секі адҗам.

Наста. Колөкө, ме пырые-пыр пакетсө
корса.

Крутөј (серам тырјі, суеа зоргө Наста былө). Он
коре, міча былөј. Онөз сіјө важөн-
нын надежнөј кын. (Пузанковлы). Но,
нуөј лі мыј лі өдјөнҗыка.

Пузанков (Гурјевлы). Поэб нуөдны, ваше
благородіјө?

Гурјев. Нуөд.

Пузанков. Но, ајда! (тојлалө).

Крутөј (өчөс дорсаң Насталы да Сіланлы). Јо-
көн ен калтылөј. (Гурјевлы да Робертс-
лы). А тіјанөс, гаҗасөс, реҗыд-нын
бырөдам. (Крутөјөс тојлалөны. КОСТ. Сі-

сан).

Наста. Ок, ті вірјуејас.

Сілан (Кутө Настабөс). Ен шыас, былө чөв
лант.

(Наста лантө КОСТ).

8-өд ПЕТКОДЧӨМ

(Сілан і Наста).

Наста (недыр мысө). Батө...

Сілан. Но, мыј?

Наста. Најө сіјөс віасны... віасны. А
өд пакетис, пакетис...

Сілан. Мыј?

Н а с т а. Ме ордын...

Г і л а н. Вай меным.

Н а с т а. Сетиы тайос колө. Нуны крас-
нөјжаслы. Наяо каменка сајын сула-
лөны. (ывлаын лыјлөны залпөи). Ој, мы-
нө тайо? вйисны сйјөс, вйисны... (уекөд-
чө өзөсө).

Г і л а н. Сулав. Кытчө те?

Н а с т а. Лез.

Г і л а н. Öнi нинөм-нын он пөсөбiт.

Н а с т а. Мед—лез менө. (чепөсө, мунө өзө-
сө. бөр бергөдчө, довјалiг тырји мунө бөр).
Мунисны. Вйисны морттө дај мунисны.
Шыбiтисны локыс. А мыјыс? Ужа-
лыс јөз дор сулалис-да? Сыыс? Сйјө
кулis, батө, кылан—мијан вөсна!

Г і л а н (омөла). Кыла. (Шапкаасө боетө пiш-
щал). Прөшщай.

Н а с т а. Кытчө-нө те?

Г і л а н (кiнас шеныштө). Сетчан. Пакет нуа.

Н а с т а. Пiшщалтө кол. Партизанöи тенө
чајтасны.

Г і л а н. Ме öнi партизан-и ем. А пiшща-
лыс меным ковмас.

Н а с т а. Мыј вылө?

Г і л а н (лептө пiшщалсө), Адзач, танi менам
кык патрон пуктөма. Öтiкыс опiт-
серлы, мөдыс англичаиылы.

Н а с т а. Бат, оз-кө-өд iнмы. Секи-өд...

Г і л а н. Ен пов. Бөрыс мијан евен моз
сулалө, вiзас, оз выдајт. (Недыр косс).
А iнмөм пондаасыд ен пов, промак оз
ло.

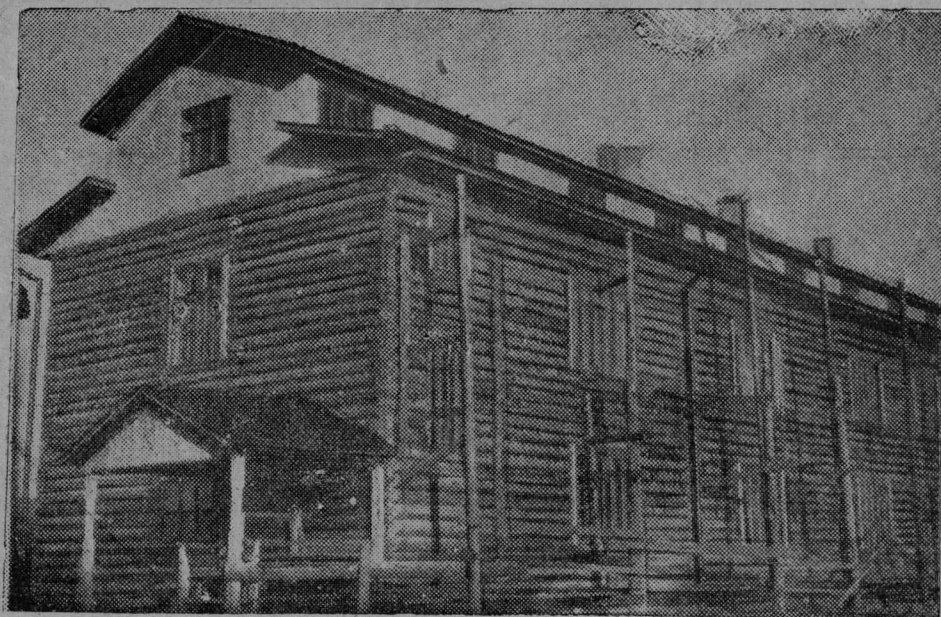
Н а с т а. Кызи?

Г і л а н. Сiз -жө. Те-өд төдан, ме лебачөс
уекөда лебигас. Прөшщай. (Шапкасө лө-
сөдыштө да мунө. Наста вiзөдө бөрвылас).

ЗАНАВЕС.

Апушкiн.

Комітэса робочы́х ала́н (Сыктывкарын)

Р а с п р а в а

ВІСТ *)

Сіктеаҥ өіктөз дае кілометр куза жыгөө фронт. Уна пөлөс вужасөн пуксалмаөе мујас вылө окопјас, пулемјот позјас, площадкајас, бліндажјас; најөс кокныдїка саждөма ежа да му. дае кілометрјасөн кысөны сутугаа заграждөньөјас да сообщајтчан тујјас. Термасөмөн котөртөны көјін трөпајасөд, гуранјасөд, мылкјасөд, сонјасөд, вөрјас бөкөд, өткөн, унаөн, четчөны? чукла вічјасөн) (ыг-загөн) возлаҥ мунөны јөз да сажалөны, бытөкө ставныс најө кытчөкө вөјөны.

Рота косасіе врагкөд повтөма, морөсые - морөсө, бөрја патронөзыс, бөрја минутөзыс.

Потласөны снарадјас. Шырөны пулемјотјас. Сөд порок щынөн вөвтіөс муыс, бытөкө кыза руаліс. Быдсөн пөмдіс. Тајө пөмыд пырсаыс лөктөны јежыдјас. Најө лчкөны вөскыд фланг вылө, Аңчкінөн командујтан фронт вылө.

— Ен воштөј повтөмлунтө!.. Шужа фланг вылас мјан вермөны... Јортјас, нөтө вөсков бөрлаҥ!—јура кылө Аңчкінлөн гөлдөсыс.

— Ог-нн вермөј, командір јорт, сулавнытө, регыд патронјаслы пөм, колө ескө мөвпыштлыны...

— Сулавны!.. Кутчисны!.. Кулөмы повчід?

— Прөщаж, прөщаж, командір јорт, менө еволөчјасыд ҥөщыштисны.

дојмөмөн горөдіс бөјөч Иванов да сетчө-жө окөстөмөн угі. Свіҥөч пула лантөдіс сылыс лөлалөмсө.

*) Тајө вістөд гіжымыс башкіріјаса том пролетарскөј гіжыс. Косаслөма Гөрд арміяын Колчаккөд вөча. „Расправа“—ассыввыс фронт вылын гражданскөј вөйна дырјі өтө вөвлөмтор.

— Отсалөй сійөс пөртчөдны, отсалөй сылы,—горзө Аңичкин.

— Сіјө кулі-нын, командір јорт,—шота воча візө Гафур да еөкыда ышловчө.

Бара уёбны јөз, уёбны мөда-мөд бөреа.

Командір јорт, ынөмөн сесса ыжлыны, абу патронјасыд,—кылө чеп куза бојечјаслөн віеталөм.

Кыщалөны мјанөс, кыщалөны, командір јорт.

Уёбны бојечјас, уёбны командір-јас; чајтан, најө оз уены, а бытөө музөмаө да водөны узны; ыдыр мыгті со бөр четчасны да бара ста-выс кутас мунны важ-моз.

Лыјөм пыр өтарө ловчө, јежыд-јас зев-нын матынөс. Нырулын і мышкын-і чужөны кушөмкө морт сөрјас, кылөны дрөгмунана сөр-нјас.

Бырөма став патронјасыс. Рота жыңјыс водіс места вылас. Нөлөд јукөныс іскалечітөма, мөд нөлөд ју-көныс бөстөма пленө.

Нөламын көкјамыс морт-пыщкыс вөлісны: ротаса командір Аңичкин, взводјасын командірјас Иванченко да Карітов јортјас, мукөдыс—радө-вөј бојечјас. Кык кујм отфелоннөј командір. Ставныс најө доброволеч-јас да ошкөм бојечјас.

Нөмжаліттөг іздевајтчісны палач-јас. Најө вәјөдісны пленнөјјасөс Поташіно өіктө.

— Тајө јөзыс ыјтөс, налы колө сетны смертсө—ыјтөсөс-жө. Најөс колө кіскавны карасінөн да өзтыны, мед наыс ез колъ весіг тујыс.

Таці горзө тошка, көсөј өінма прапорщік Курбангалеев, пленнөјјас вылө пон моз шыбласіг тырјі.

— Коди большевик, петөј воқд!

— Мі ог петөј бөрдө-ні воқд.

— Возжык колө најөс розгайн кулыштны, секі кокныджык лөө на-лыс јуаснытө. Мыј тајө ыегодәјјас-көд сөрнйтнысө!

— Слушәјус господін капітан,—кісө көзырок бердас пуктөмөн шуіс Курбангалеев.

— Ноко, Николәј, Фліннөј, Шы-балов, Фахтеј, Муборан, бөстөј мед-воқа сурывааныс,—сетіс сіјө при-каз.

Сені сулалыс поташінса крестана, челафта ыывбабајас, повзөмөс келдөдөмөн, тіралан кі-кокөн ку-тісны вешјавны бөкө.

— Господа, оз-ө поз мыждөмсө нөбзөдыштны?—шыөдчөс палачјас дінө косынік пөл.

— Бөстны сіјөс татчө-жө. Сөрт, көнкө талөн піыс большевик.

— Абу, абу, господін офітсөр, менам сөмын жалөј петіс.

— Лаңт! Кыскөј татчөжык тајө скөтсө. Сетны сылы кычыс.

Кыскісны полөөс шөрас да кутіс-ны пөртчөдны. Бөрдө пөлө, тіралө.

— Војтырјас, мы-нө ті тајө вө-чад—гөгылтчөс палачјас дінө пөчө.—Господөј, мыјөн-нө сіјө мыжа? Ле-зө сіјө, тајө-өд шуіс гөгөрвотөмыс-ла, велөдчытөмла. Лөзөј сіјөс, лөзөј пөрыс вөснаыс көт.

— Кеж, пөчө, кеж теныд шуөны, астө щөщ сы дінө кыскам. Шабалов ештис-нын?—Скөрыс горөдіс эвермөм прапорщік.

— Так точно, господін прапор-щік,—вөча візө салдат, сосјассө пу-жөмөн да плөтөн сулаліг тырјі.

— Заводіт лыдөддөм сөрті.

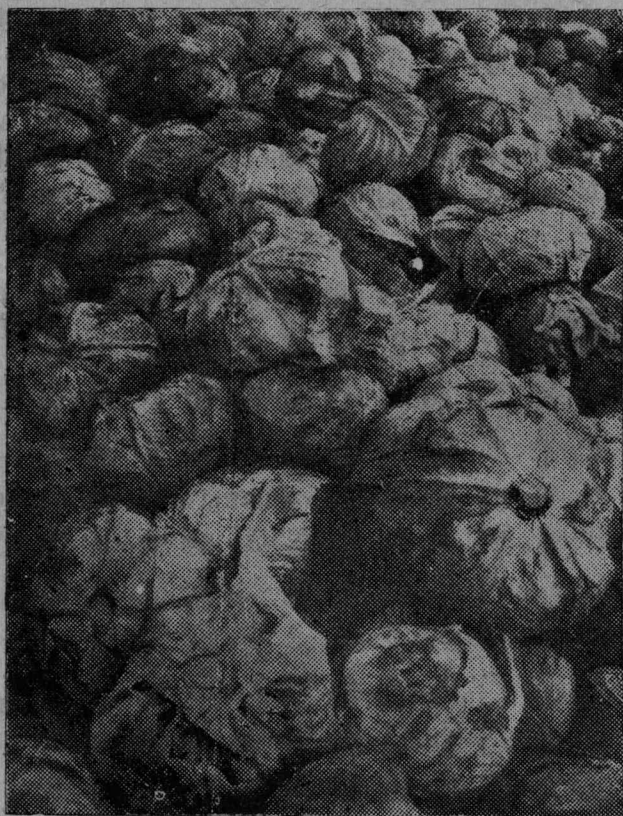
— Слушәјус.

— Рас!

— Ој, ој, господөј, мы-нө тајө...

— Кык.

Пөлө бөрдө, бытөө ічөт кага, кут-лө мусө, да палачлыс коксө.

Колхоз „Југөрлөн“ капуста

Фото Ісаковлөн

— Кујим.

— дагдөј мүкдөсө,—содтө прапор-
щик.—Заводит вескыд флангеағыс.
Нынөм сорнитны...

— дј, ој, ој, мездөј, тырмас, ле-
зөј, бур јөзөј, кула.—горзө пөль.

— Кутан мөдые дорјыны?

— Ек ті эверјас,—шуіс Іванченко,
уекдөчис палачлаң да кучкіс сылы
чужөмас.

— Большевик!..—гордөдіс прапор-
щик.—Кутөј болшевиксө. Еј, те, пет
татчө.

— Некытчө ог пет, сволоч! Мес-
та вылын кула, а ог сөт нарөитны.
Лыјөј татчө да јуөј менсым вірөс,—
чорыда шуө Іванченко, морөссө во-
зө чургөдөмөн. Сылөн чужөмыс лоі
ізкод.

— Көртавыны сјјөс вөв бөжө да
кыскыны вөр дорас

— Слушајус.

— Мыј, петан өні болшевик?

— Ог петөј...

Оз-кө петны ставнысө вөв бөжө
да скачөн вөтлыны вөрлаң.

— Слушајус, господын капітан.

Прожекторөң мујассө јүгдөдө тө-
лыс. Небыдїка да нөжөн кывтө
рамыңк вој. Сынөдын ветлө јөзлөн
өкыда оксөм да лолалөм. Вөзжыксө
гөрдармејечјасөс щөктісны ветлыны
улычөд, щөктісны котравны вөлыс
колтчытөг, бөрја вылас кодыр налөн
кутіс бырны ебөыс вөтлісны најөс-
вөрлаң.

Сөтчө вәјөдісны нөламын квәјт
мөртөс. Кыкыс вөзжыксө-нүн уөісны.

* * *

Полкса белогвардејскѡј мулла Абдул-Карим да поташинса поп Иван Федотѣев сулалѡны ортчѡн вѡр бердын. Најѡ кыкнаныс важысаң-нын зев скѡр врагјас мѡда-мѡдыскѡд религіја куѡа, а талун зев матыса другјас, кодјасѡс корѡма екѡекутси-ја*) вѡчны. Полкса врач, јарѡј колчаковец, ортчѡн-жѡ сулалѡ накѡд да кѡрталѡ јежыд халатыслыс соспомјасѡ.

— Ставнысѡ сувтѡдѡј ѡѣи вѣѡ,— кыліс капітанлѡн команда.

— Сѡкыд најѡс сувтѡднысѡ, најѡ оз сулавны.

— Сіѡкѡ штыкјаснаныд, ынѡм накѡд нокыны.

— Слушайус, господѡин капітан, нокыны ог кутѡј,—вочавѣіс Курбангалѣев.

Поп, мулла да врач ставныс матыстѡны гѡрдармејечјас дінѡ.

— Челаѡ, ті мјан челаѡ, сѡкыд тіјан рѡкыд. Јен отсалѡмѡн лептѡј сіѡ сѡкыдѡ.

— Ен ыыв мјанлы, мыј оз ков... Колчаклѡн медалѡм крыса те.

— Мыј-нѡ, мыј-нѡ, челаѡ ті менам. Господѡі помілуј, воімја отса, і

сын і свјатого дѡуха. Бласловітас мед тіјанѡс јен.

— Мун сетыс шуѡны, куѡ тошка чѡрт!

— Ој балалар, балалар, кура еѡиз шалуј ѡерт**). Мыјѡн кутіс матыстѡны мулла Карімов да Гофѡр дінѡ, најѡ сѡлыштісны сылы чужѡмас. Мулла повѡѡмѡн бѡріѡтчіс бѡрѡ.

Кыліс прапорщіклѡн команда.

— Взво-од-d...

— Мед олас...

Сегѡа куѡакод мѡд команда:

— Взвод, бегом, комі!..

Јежыдјас шыбітчісны штыкјасѡн ѡружјѡтѡм, вѡчасны вермытѡм пленнѡј гѡрдармејечјас вылѡ. Кыліс медбѡрја куѡа чукоѡстѡм:

— Мед олас сѡветјаслѡн власт! Мед о-ол-ас...

— Неѡдыр мыѡѣ Курбангалѣевлыѡ отрадѡ пазѡдісны наступайтны вуѡѡм гѡрд војска.

*) Јѡзѡс начыны.

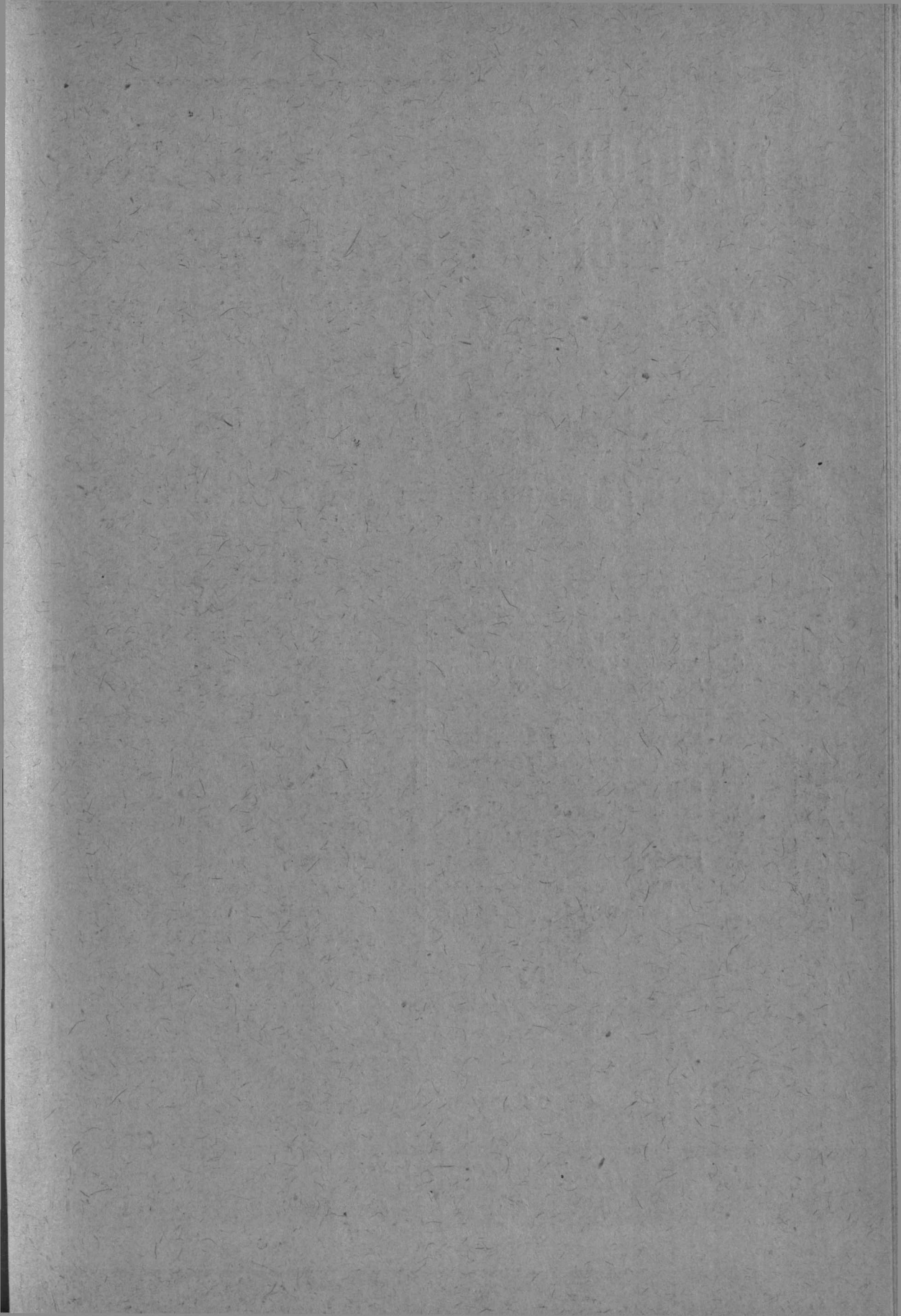
**) Оѡ ті, челаѡ, челаѡ, сіѡи-нин тіјанлы јенмыс щѡктѡма.

Л. Гумілов.

Инд. № 6

Отвественный редактор
И. И. Оботурбв

Члены редаклегии
В. А. САВИН И. И. ПЫСТИН

48937
HэсКоми
СУЗÖDÖJ! !

! ЛЫԁԁÖJ!

1931-öd во вылÖ

КУЛТУРА КЫПÖДАН УЖÖН ВЕКÖДЛАН
ЖУРНАЛ

■ „КУЛТУРА ФРОНТ“ ■

ЛЕЗÖНЫ ВКП(б) ОБКОМЛÖН КУЛТПРОП, ОБОНО да
ОБПРОФСОВЕТ

Петö быд тöлыгын öтчыд

„КУЛТУРА ФРОНТ“ тödmöddö
öñija кадын култура кыпö-
дан ужын сулалан могјасöñ;
сетö indödjас да отсöгјас
местајас вылын јöз кост југ-
дöдчан уж нуöдыејаслы; туй-
дöddö кыз сувтöдны југдöдчан
уж вöрлезанијасын.

„КУЛТУРА ФРОНТ“ сетö гј-
жödjас партија пöвсын олöм
да југдöдчан уж нуöдöмјас
куза, веккöдлö паотпросве-
щенъöдн да теорija велö-
дöмөн.

„КУЛТУРА ФРОНТ“ тödmöddö
школајас возын öñija кадса
сулалан могјасöñ.

„КУЛТУРА ФРОНТ“ сеталö
воча вöсталöмјас местајас-
вывса југдöдчан уж нуöдые-
јасоан јуалöмјас вылö.

„КУЛТУРА ФРОНТ“-ын востö-
ма торја јукöд „наука да
техника“

„КУЛТУРА ФРОНТ“ кыпöдö
натсиональнöј комі култура
пролетариат нога пыщкöсөн.

СУЗÖДАН ДОНЫС:

1 тöлыс кeжлö	3 тöлыс кeжлö	6 тöлыс кeжлö	во кeжлö
— 50 ур	1 ш. 50 ур	3 шaјт	6 шaјт

РЕДАКЦИЈАЛÖН АДРЕС:

Сыктывкар. Вародыев, 38, редакция
„КУЛТУРА ФРОНТ“